sokup
sleyen
lünce,
rtaraf
ci ve

yüzler

önce
„ kre-
verir.
nafaza
kül-
ksınız.
rsiniz.

YARIM AY

No. 69

15-12-1937

Krs. 15

◆YARIM AY◆

15 Gnde Bir Çıkar Edebî - ilmî - ictimaî Mecmuadır.

İaare Merkezi : İstanbul, Sirkeci Ebussuud Caddesi No. 1-3

RESİMLİ AY MATBAASI T. L. ŞİRKETİ.

Abonman Şartı : Türkiye için { **6 Aylığı : 175 Kr.** / **12 „ 350 Kr.** } Ecnebî için { **Yıllığı 1 İngiliz Lirası**

Telefon : **23607** *Telgraı aaresi :* **Resimliay** *Posta Kutusu :* **629**

Rica : 1) İdare işlerine ait muhaberelerin; **Resimli Ay Matbaası T. L. Şirketi İdare Müdürlüğü**

Yazı „ „ „ : „ „ „ **Yazı** „

Bilmece „ „ „ : „ „ „ **Bilmece Memurluğu**

adreslerine yazılması.

2) Bilmece zarflarına 6 kuruşluk pul yapıştırmağa lüzum yoktur; bunların zarflarını açık gönderiniz, o zaman yalnız 1 kuruşla gelir.

RESİMLİ AY

Sonteşrin 1937 — Sayı 21

En çok okunanan ve sevilen yazıcılarımızın : Birçok MAKALE - HİKÂYE - RÖPORTAJ - TERCÜMELERİ ve ROMANLARI ile BOL RESİMLİ olarak çıkmıştır.

—Mutlaka Alıp Okuyunuz!—

"Resimli Ay" Türkiyenin En Olgun Aylık Mecmuasıdır.

EFELER

Ragıp Şevkinin fevkalâde müheyyiç bu millî romanı (RESİMLİ AY) da devam ediyor. Mutlaka takibediniz.

Çünkü ASPİRİN senelerdenberi her turlü soğukalgınlıklarına ve ağrılara karşı tesırı şaşmaz bir ilâç olduğunu ısbat etmıştir.

ASPİRİN'ın tesirinden emin olmak için lütfen (BAYER) markasına dıkkat ediniz.

BAYER

15 Günden 15 Güne

ZAVALLI ÇİN!

"Galip zebunu kaidedir eylemek telef
"Yerde, havada, bahrıda cari bu girüdar!"

Japonya ile olan ihtilâfında Çinin, neler yapmağa iktidarı vardır? Şu sırada üzerinde birçok yanlış fikirler yürütülen bu meseleyi, bütün bir bitaraflıkla sırf insanî bir noktadan tetkik etmek faydalıdır.

Söylendiğine göre gûya 400 milyonluk vatansever Çinli camiası, Japonlardan gelen hücuma karşı duracaklarmış.

Bu iddia, hakikatların tam aksidir. Milletler Cemiyetinin kendisini âza olarak kabul etmiş olmasına rağmen Çin, Avrupai mânasında bir «millet» değildir. Oradaki rejim bir derebeylik rejimidir. Derebeyleri ise, Umumi valiler değil, askerî şeflerdir. Bu şefler yirmi senedir biribirile birdüziye harbedip duruyorlar. Ve zaten bu harplerde para, yağma ve hiyanet, silâhtan çok daha fazla müessirdir.

Çinde bir düzine kadar nüfuzlu eşraf vardır ki bunlar, müthiş vergiler sayesinde asker toplarlar ve ordular beslerler. Bu ordular, fiatı en çok artırana satılıktır. Çin generallerinin dahilî muharebelerde tuttukları usul, her zaman rakip addettikleri müttefiklerini, mağlûp olmağa bırakmaktır. Ve bunun için bir emniyet çaresi olmak üzere - malûm enterika dolu kafalarile - düşmanla daima gizli temaslarda bulunurlar. Son senelerde böylece dört defa cephe değiştiren ordular görülmüştür.

Bütün bu vaziyetler, netice olarak Çinde daima, barbarlık, haydutluk, katliâmlar, kıtlık, yani kısaca anarşı doğurmaktadır.

***

Çoktanberi bütün dünyada, Nankin hükûmeti tarafından düşünülen ve Çin ordularını birleştirerek Avrupanınkileri taklîden monern bir ordu yaratmağı istihdaf eden projeden bahsolundu. Biribirinden tamamiyle ayrı 14 eyalete dağılmış bulunan, vatan duygusundan ve vatan fikrinden büsbütün bihaber insanların, milliyetperverlik hislerinin canlandığı söylendi. Her halde bu birlik hareketi ancak, kanunlarını bütün memlekette tatbik ettirecek kadar kuvvetli bir merkezî hükûmetle mümkün olabilirdi. Halbuki Nankin hükûmeti kendi eyaletinde bile hükmünü geçirememektedir; ve eyaletlerde umumî valinin yerine geçen generallerin, kendi şahsî ordularile vaziyet daha beter olmuştur.

Bu şerait içinde Çin ordularının Japon ordularını durduracaklarına dair haberler, ancak tebessümle karşılanabilir. Japonya gibi iyi teşkilatlanmış, vatansever, heyecanlı ve ayni zamanda sabırlı bir milletin karşısında Çinin, askerî muvaffakiyetler elde edeceği beklenemez.

Biribirile alâkası olmıyan 400 milyon Çinli karşısında 80 milyon Japona, lâyık olduğu ehemmiyeti vermiyerek bazı çocukça hesaplara girişenler, şu iki noktayı göz önüne getirsinler.

1 — 1928 de Japonlar Chantung'un payıtahtı olan Tisnan'ı, Chang-Kai-Chek'in yüz bin kişilik kuvvetine karşı, yalnız üç bin askerle zaptettiler.

2 — Bundan sonra Japonlar Mançuri'yi zaptetmek, oraya nizam ve sükûnet götürmek kararını verdikleri zaman, şu sistemi tatbik ettiler:

Kendilerine ileri gitmek için makul bir bahane lâzımdı.. Ecnebi devletlerin, ve hattâ nadiren heyecanlanan Milletler cemiyetinin zahiri alınmalarını teskin için, mevcut olmıyan Çin ordusu yerine bir tane yaratmayı düşündüler. O zamanki Çin generali Mo'nun ordusu, bu şekilde en ufak neferine kadar giydirildi, kuşatıldı, erzak verildi. Bu ordu Japonların önünde Çin Seddinin içine kadar geriliyecek ve böylece oraya kadar silâh atmadan gelmelerini temin edecekti.

***

İşte bugün Şanghay ve Nankin etrafında cereyan eden harplerde yurdlarını muhafaza ve müdafaa edeceği zannolunan Çin orduları, yukarıda tasvir ettiğimiz kuvvetlerden çok farklı değildir. Tabiî bu şartlar içindeki ordunun Japon istilâsını durduracağını düşünmek bile gülünçtür...

Nankin önünde ceryan eden harplerde Çin ordusu, hiç bir mevcudiyet gösteremedi. Japonlar ve ehemmiyetsiz bazı mukavemetleri kolaylıkla bertaraf ediyorlar. Çin askeri hınçlarını, ancak kendi memleketlerini yakıp yıkmakla alıyorlar.

Zavallı 100 asırlık Çin impratorluğu!..
Acaba İsrafilin suru, Hebeşistandan sonra şimdi senin başın ucunda mı çalmaktadır?

Büyükanne misafirlerine torununu methediyordu:

— Yavrum öyle açıkgöz bir çocuktur ki, tıpkı babasına çekmiş. Durunuz da size bunu isbat edeyim:

Zeki!.. şu tabaktaki elmalardan misafirlere birer tane verince ne artar?

— Hiçbirşey artmaz büyükanne?

— Nasıl artmaz yavrum; iyi düşün?

— Artanları ben yedikten sonra düşünülecek ne kalır ki!...

Bay, karısından borcunu ödemek için para istiyordu. Bütün ekonomilerini kaptırmak yüzünden, birçok defalar canı yanan bayan:

— Parayı, yine rakıya vermeyip te tamamiyle borcunu ödemeye hasredeceğine yemin eder misin? dedi.

— Vallahı.. Billahi!.. Meyhaneci zaten «Eski borcunu ödemedikçe sana bir damla rakı vermem» diyor.

Dükâncı — Dün buraya geldiğin vakit bana kör olduğunu söylemiştin. Halbuki biraz sonra ben, seni yolun kenarında gazete okurken gördüm. Bu gün yine aynı rolü yaparak beni aldatmak istiyorsun ama, yağma yok!... Artık yutmam!..

Dilenci — Vallahi bay! gazeteyi okumayor, yalnız resimlerine bakıyordum.

Beraberce yiyip içmişlerdi. Masrafları ödettiği arkadaşına beriki:

— Sen benim veliinimetimsin, canım ciğerimsin!. gibi yaveliklerle dalkavukluk ediyordu.

Karşılarına azgın bir serseri çıktı, sopasını kaldırarak:

— Ya cüzdanı, yahut canınızı!..

Diyerek tehdide başlayınca beriki, arkadaşını ona doğru iterek:

— Öyle ise alınız! size canımı veriyorum!.. dedi.

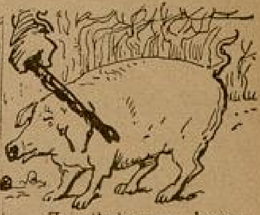

Zavallı hayvan başına gelecek akıbeti sezmiş gibi, ayak diremiş yürümek istemiyordu. Kasap, birdüzüye hem sopayı kafasına indiriyor, ve hem de söyleniyordu:

— Bre tembel, inatçı hınzır!.. Bir adım atmak için ne düşünüp duruyorsun?

— Abe müslüman! Günahı unutarak yılın on bir ayında canıma okuyorsun!.. belki bu mubarek ayda beni rahat bırakırsın diye düşünüyordum!

Bayan Hayriye Derviş

HALK VE KÖY TÜRKÜLERİ

◆

Radyoda, çalgılı kahvelerde, içkili lôkantalarda, gazinolarda, bahçelerde; hemen bütün gezme, eğlence yerlerinde çalınan, söylenen, ve oparlörlerin büyüterek dağıttığı şarkıların çoğunun Anadolu türküleri olduğunu duyuyoruz.

Bu, gelip geçici bir moda salgını mıdır? Yoksa, demir ağlarla örülüp, biribirine bağlanarak, uzaklıkları yakınlaşan yurdumuzun öz seslerinin bize gelişile, bizde uyandırdığı taze ve kuvvetli bir sevginin tezahürü müdür?

Anadoluyu çok gezdim. İçinde çok yaşadım. Oralara, buradan daha çok bağlıyım. Bazı meraklı sanatkârların, kısa seyahatlarla gezerek, topladıkları ve sonra evirip çevirerek, asıl ruhunu kaybettiren ahenkler vererek yaptıkları şarkıları dinlerlerken üzülür, kendi kendime: "bunları bozmadan, nağme, melodi ilâve etmeden, oldukları gibi söyleseler, çalsalar, daha çok güzel olur!„ derdim.

Çünkü, yüreği ateş dolu bir Anadolu kızının, yahut delikanlısının, kimbilir hangi sebeplerle, yemenisinden, çorabından, çevresinden, gününden, güneşinden, tarlasından, deresinden, suyundan bahs ile söyleyiverdiği, okuyuverdiği türküleri, sesi, ahengi değişince; çevrenin pullarının ışığı sönüyor, çorabın nakışları soluyor, güneşi bulutlanıyor, tarlası kavruluyor, deresi kuruyor...

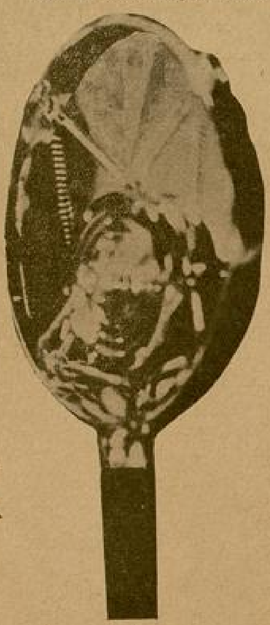

Bir Anadolulu, kendi öz şarkısını değişmiş olarak duyunca, dudak büküyor; bir şehirliyi, bu, içi, ruhu değişmiş türkü sarmıyor; ona, bu değişik melodili şarkılar, sonsuz yaylâları, köpüklene köpüklene akan dereleri, fışkıran pınarları söyliyemiyordu.

Bugün, tanınmış bir sanatkârın, şehrin güzel bir köşesindeki plâj gazinosunda söylediği şarkıların, en çok alkış toplayanı, en çok heyecan ve zevk vereni, halk ve köylü türkülerinin, değiştirilmemiş melodili olanları ve köylü şivesi, dilile okunanlarıdır.

Bunlardan anlıyorum ki, beyliğin, efendiliğin, ağalığın bütün sıfatların, ayrılıkların ortadan kalkarak, insanların kaynaştığı bu güzel yıllar, köylüyü sesi, türküsü, manisile şehirliye yakınlaştırmış, kaynatmıştır.

Birgün gramofonuna plâk almak isteyen bir arkadaşla, Kolombiya deposuna uğramıştık. Arkadaşımı tanıyan rejisör, ona müjde verir gibi fısıldadı:

— Size, yeni bir plâğımız var, çalacağım. Bir köy türküsü.

Büyük gramofona, henüz üzerinde etiket, isim bulunmıyan bir tecrübe plâğı yerleştirdi, plâk dönmeğe başladı.

Yanakları güneşte kızarmış yaz elmaları gibi kırmızı, gözleri ışık vurmuş sular gibi parlayan, gergin kızıl dudakları gülen, beyaz sağlam dişleri ışıldayan, dal vücutlu bir köy kızı, yanık yüreğinin sevda türküsünü söyliyordu:

Ağam oğlan, paşam oğlan
Göğsüm yastık, saçım yorgan,
Aman aman canım oğlan gel!
Tavladaki bozkır atını
Al, gel, binek, kaçak oğlan...

Gözlerimde uçsuz alanlar, başaklı tarlalar, kişneyen atlar, otlıyan sürüler, çağlıyan sular canlandı.

Bu, cünbüşlü bir sazla söylenen köy türküsü, beni, olduğum yerden alarak, ta, Orta Anadolunun bir yaylâsına bırakmıştı.

Köy kızının yanık sesine, kalınca olgun bir erkek sesi karşılık veriyordu:

Kır atımın çulu yoktur,
Ayağında nalı yoktur
Aman aman, canım dilber gel!..
Torbasında yemi yoktur,
Ben, gidemem emmim kızı.

Kız:

Feracemi çul ederim,
Bileziğim nal ederim;
Aman aman canım oğlan gel!..
İncilerim yem ederim.
Kalk gidelim emmim oğlu..

Oğlan:

Anan duyar, baban duyar,
Ardımıza atlı koyar,
Aman aman canım dilber gel!..
Gelen atlı cana kıyar,
Ben, gidemem emmim kızı...

Kız:

Anam duysun, babam duysun,
Ardımıza atlı koysun.
Aman aman canım oğlan gel!..
Gelen atlı cana kıysın,
Ben, yeterim emmim oğlu .

Karşılıklı dallarda öterek, biribirini çağıran kuşlar gibi, Anadolu köylüsünün türküsünü, onun dili, onun ruhiyle söylediler.

Plâk bitince, bir rüyadan uyanır gibi dört yanıma bakındım. İleride, gri tayyörlü, siyah saçlı, yorgun manalı yüzünde gözleri birer ateş gibi yanan, bir genç kadın, iki eli çenesini kucaklamış, dalgın, kendinden geçmiş oturuyordu. Ne zaman geldiğinin farkında değildim.

Rejisör onu işaret etti:

— Bu, ve bunun eşi köy türkülerini okuyan, yeni sanatkârımız, bayan Hayriye Devriş...

Genç kadın, isminin söylendiğini duyunca, dönerek, gülümsedi.

— Nasıl olmuş efendim? Ben de ilk olarak, bu prova plâğını dinliyorum.

Ona doğru koşarak yürüdüm. Kendimi tanıtarak, tebriklerimle elini sıktım:

◆

Yazan:

CAHİT UÇUK

◆

— Beni, çok özlediğim Anadoluya, sesinizle gönderdiniz. Orada geçen güzel günlerimi yeniden yaşadım..

Küçük, tatlı bir sesle konuşuyordu:

— Çocukluğum ve gençliğimin ilk yılları hep Anadoluda geçti. İstanbul kızı olduğum halde, kendimi bir köy kızı sanıyordum. Onlarla, yer sofrasında yıllarca beraber yemek yedim. Düğünlerinde omuz omuza oyun oynadım. Ben Anadoluda yaşadım. Yüreğimle, kafamla, duygularımla yaşadım. Bu dinlediğiniz şarkıyı oralardan getirdim...

Rejisöre dönerek rica etti:

— Cıbıldak Emineyi de çalar mısınız?

Biraz sonra, yine etiketi konmamış bir plâk, bana bir köy delikanlısının ağzıyle söylenen aşk türküsünü dinletti:

İndim kamış biçmeğe
Eğildim su içmeğe,
Duydum, yar bize gelmiş,
Kanatlandım uçmağa.
Cıbıldak Eminem, cıbıldak, cıbıldak!..

Bir kamış biçemedin,
Az doldur içemedim,
Sen benden geçti isen,
Ben senden geçemedim...
Cıbıldak Eminem, cıbıldak, cıbıldak!..

Kamışı biçtim saz çıktı.
Yarim vefasız çıktı.
Ondan başka sevmedim.
Neden benden tez bıktı?
Cıbıldak Eminem, cıbıldak cıbıldak!..

Köylü dili, bütün aksanlarıyle kulaklarımı okşuyordu. Memleketin öz ruhu, kokusu, heyecanı, sevgisi bu küçücük köy türküsünde doluydu.

Genç kadına sordum:

— Bu işte devam edecek misiniz?

O, yan gözle müessesenin rejisörüne bakarak gülümsedi. Rejisör, onun yerine cevap verdi:

— Bayan Hayriye Devirişten çok memnun kaldığımız için, başka yerde okumasına lüzum kalmıyacak. Şarkılarını doğrudan doğruya kendisi getiriyor. Tam öz Anadolu türküleri. Bu, bizim aradığımız en birinci şeydir.

... sesi, ahengi değişince, çevrenin pulların ışığı sönüyor.. çorabın nakışları soluyor.

Genç kadın, rejisörün bu sözleri üzerine bana döndü:

— Stüdyolarının, ses makinelerinin mükemmel oluşu, sesi olduğu gibi plâğa almaları, ve bana verdikleri kıymet, beni bu müesseseye bağlamıştır. Bundan sonra da bütün türkülerimi buraya okumak niyetindeyim.

Rejisör, söze karıştı:

— Bayan, şarkılarındaki muvaffakiyetleri, Anadoluyu, ruhunu, çok iyi tanımalarına medyundurlar.

***

Çalgılı kahveleri, plâj gazinolarını, kır kahvelerini içkili lôkantaları, bahçeleri, ve oralarda oturanları, esrarlı bir hava gibi saran, halk türkülerinin revacındaki sırrı, genç sanatkâr Hayriye Devrişle tanıştıktan sonra anladım. Anadoluyu iyi bilen, içinde senelerce yaşamış sanatkârların ortaya çıkması, yurdun hakikî şivesini, melodisini bozmadan, manilerin taşıdığı ruhu, havayı değiştirmeden söylenen, plâklara okunan türküler, bu yeni cereyana yol açmıştır. Öz kaynaklardan taşarak akan sellerin, durmadan çağlayacağına, ve geçtikleri yerlerin, ışıklarını, seslerini, havalarını, bu köy türkülerinin getireceğine inanıyorum.

Zaten bugün musikî hayatımızda en ön safa geçen kadın, erkek bütün üstadların, san'atkârların en çok alkış toplayan.. en büyük bir alâka uyandıran parçaları hep bu köy ve halk türküleri değil midir?..

ANA

Ankarada (Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi) bu adla gayet güzel bir mecmua çıkarıyor. En salâhiyettar kalemlerle, en çok okunan ve sevilen yazıcılarımız tarafından hazırlanacak olan bu aile mecmuası genç, ihtiyar bütün kadınlığımızı çok alâkadar edecektir. 1938 yılı başında intişar edecek bu mecmuayı Bayan okuyucularımıza tavsiye ederiz.

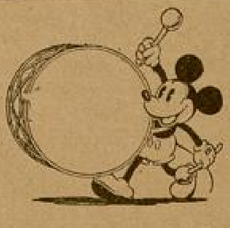

Öğretmenler İçin
DERS NOTLARI
ve
Talebeyi Görme Araştırma
DEFTERİ
30 - 40 - 50 - 60 - 70 - 80
Talebelik
Olarak, yeni ders taksimatına ve müfredat programlarına uygun olarak tertip edilmiştir.
Resimli Ay Matbaasından arayınız!..

ARININ BALI • TAVŞANIN TÜYÜ

◆

Bir atasözü: İnsanın uçan kuşu, dönen taşı olmalı.

◆

Tavşan, Fransaya 1926 yılında 180 milyon Türk lirası değerinde bir servet olmuştur.

Bir telefon konuşması

◆

Yazan :

Tevfik Tanyolaç

◆

Çocuk Esirgeme Kurumunun sayın başkanı doktor Fuat Umay ile. Çocuk Kurumunun faaliyeti hakkında İstanbulda bir görüşme yapmıştım. Hasbihal hudutları içinde edindiğim bilgileri duyurmak istiyordum. Çocuğun ne olduğunu bilen, bilmiyen her yurddaşın gözlerine öğrendiklerimi sermek istiyordum.

Doktorun aflarına güvenerek çocuk davası üzerindeki çalışmaları neşretmek arzumdu. Eksiklerimi tamamlamak lâzımdı. Ankarada bulunmak fırsatını kaçırmadım. Bu düşünce ile Çocuk sarayının kapısından girdim.

Başkanı siyah yazı masasının başında telefon ederken buldum:

— .. Yeni sinemada seyrettiğim Ankara tavşanını gösteren filmi nereden buluruz, lûtfeder misiniz?. Teşekkür ederim. Peki not ediyorum:

İstanbul,..

Himayeietfal cemiyeti merkezi umumisi reisi, yeni adı ile Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi Başkanı Bay Dr.Fuat Umay, ayni zamanda (Arı ve kümes hayvanları yetiştirme kurumu) nun da başkanıdır.

Fuat Umay, çalışkan, tutumlu ve bir eser meydana getirmek bahtiyarlığına ermiş baba yürekli bir insandır. Hayatı baştanbaşa mesai içinde geçen doktor; tavşancılık, arıcılık, tavukculuk memleketin iktisadiyatına faydalı olur diye benimsediği ve güttüğü bir davadır. Bugün kendisinden pekâlâ istifade edebilirdim. Arıcılık, tavşancılık hakkında ileri geri sözler işitmiştim. İyi tatbik edilen faydalı yenilikler bile yadırganır. Kırklareli saylavı Dr. Fuat Umay, memleketi tanıyan; hesapsız, ölçüsüz yürümeyi sevmiyen bir insandır da.

Bir telefon konuşması, bunları hatırıma getirmişti. Eksikliklerini sonra da tamamlıyabilirdim. İçimde vaziyetten istifade etmek arzusu uyandı. Ve çok nazik Başkan, sorularıma cevap vermek lütfunda bulundu.

Bir Lord bayanı

Tavşan, ya et, ya deri, yahut ta tüy için beslenir. İngilterede bir lordun eşini gördüm. İki kızla sekiz yüz tavşana bakıyordu. Senede beşbin Türk lirası kazanıyordu. Tavşanın tüyünden senede beşbin lira kazanmak bize uydurulmuş bir hikâye gibi gelir. Lordun bayanından yavru istedim. Bir tek yavruya elli İngiliz lirası fiyat koydu. Tercümana tekrar ettirdim. İngilizcede on beş rakamı ile elli rakamının telâffuzu arasında ufak bir fark vardır. Acaba yanlış mı tercüme edildi diye.. hayır, bayır. Lordun eşi bir tek tavşan yavrusuna elli İngiliz lirası istiyordu. Bizim paramızla o zaman tam beş yüz lira ediyordu.

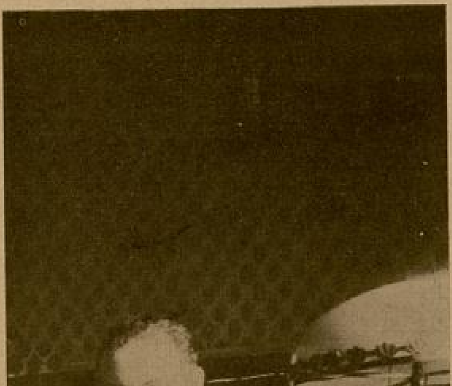

Çocuk Esirgeme kurumu Genel Merkezi Başkanı
Kırklareli Saylavı Dr. Fuat Umay
masasının başında. ..

1926 da Fransada 125 milyon tavşan vardı. Fransanın tavşan yüzünden o seneki istihsalâtı 180 milyon Türk lirasıdır. Belçikanın da 30 milyon Türk lirasıdır.

Koyun, mer'a ister, çoban ister, sermaye ister. Tavşanın bakımı böyle değildir. Bilhassa aile için, hele köylü kadınlar için çok kolaydır. Kepek, arpa, işe yaramıyan lâhna kökleri ve birçok sebzeler tavşanın beslenmesi için kâfi gıdalardır.

Hele üremesi. Bir ana tavşan, yavrularının yavrularile beraber 35 yavru yapar. Bizde et için tavşan beslemek değil de, tüy için beslemek muvafıktır. Koyunculuk yapan veya yapmıyan her köylü kadını, evinde beş on tavşanla pekâlâ uğraşabilir. Evinde süs için kedi besleyenler çoktur. Böyle bir aile hevesini tavşancılığa verirse milli iktisada yardım etmiş olur.

Tavşanın tüyü

Tüy için beslenen tavşanlara, Ankara tavşanı adı verilir. Tüylerin kilosu boyuna göre değişiyor. Birinci cins tüyün kilosu 22 liradır. Keçelenmis cinsinin kilosu 12 liradır. Tavşancılığın teşviki için hükûmet bunu vergiye tâbi tutmamıştır.

Görünmiyen servet

Bizden elli kiloluk balyalar halinde tavşan tüyü istiyorlar. Alıcısı her zaman bulunan bir maldır. Bir ev kadınının çok kolay alışacağı eğlenceli bir iştir. Her mahallede on ev bayanı küçük bir odada, veya evin uygunlu bir yerinde on tavşan baksa, her tavşandan biribiri üzerine senede üçyüz gram tüy alsa, üç kilo tüy eder. On evin tüyü de otuz kilo eder. Hesabı en aşağıdan tutalım, yani 12 liradan üç yüz altmış lira para tutar. Her eve 36 lira para girmiş olur. Tavşanların sayısını biraz arttırarak on ailenin elli kiloluk balyayı temin etmesi kolaylaşmış olur. Söylediğim şehir içindir. Bir köylü için yir-

mi otuz tavşanın yiyeceği de mevzuubabis değildir.

Herkes evinde bir koyun sürüsü besliyemez, fakat bir odada bir sürü tavşan besliyebilir. Bir eve görünmezden giren kırk, elli lira da büyük bir ihtiyaca karşılık olur.

Tavşanın tüyünü taramak, hususî makasla tüylerini kesmek, suyunu içirmek pek eğlenceli bir meşguliyettir.

Yine tavşanın tüyü

Tavşan tüyü, mensucat için en mükemmel iptidaî bir maddedir. Çok sıcak tutuyor. Romatizmalılar için hususî rop yapıyorlar. Tavşan tüyünden bir yeleğiniz olsa, palto giyemezsiniz, okadar sıcak tutar.

Parasız

Ziraat enstitülerinin tavukculuk şubesinde bay Kadri vardır. Orada tüyü, derisi ve eti için beslenecek üç çeşit tavşanı göreceksiniz. Her tavşan hükûmete onbeş liraya malolmuştur. Tüyleri 6 ilâ 7 santimdir, bunları meccanen dağıtıyor.

Memleketimizin uygunluğu

Uludağda bir öğretmene bir çift tavşan gönderdim. Orası soğuk olduğu için tüyleri uzadı. Bir hayvandan 350 gram tüy alındı. Gramı iki kuruştan bir tavşan yedi lira getiriyor demektir. Anadolunun orta yerleri, Trakyanın Balkan havalisi tüy için beslenecek hayvanlara çok müsaittir.

Bir İngiliz, Anadolunun yüksek yaylâlarında bir tilki çiftliği kurmak için ortak aramış, İktisat Vekâletine müracaat etmiş, bize geldi. Mıntakamızın deriler üzerinde ne kadar müsait bir tesir yaptığını anlatmak için misal getirdim.. Ruslar da mühim paralar sarfederek tilki çiftlikleri yapmışlardır. Koyun besler gibi tilki besliyorlar.

Ankara tavşanını halka sevdirmek lâzımdır. Tüyünü almak kolaydır. Bakım yollarını gösteren mecmualar neşrediyoruz.

Ankarada Çocuk Sarayında tavukçuluk çemiyetine, yazı ile de olsa müracaat eden herkese cevap verilir, ve elden geldiği kadar kolaylık gösterilir.

9 kiloluk tavşan

Belçikada eti için çok tavşan beslenir. Bunlar için ayrıca çiftleştirme istasyonları yapmışlardır. Ufak bir ücret mukabilinde arzu edenler, ana tavşanlarını bu istasyonlara bir gece misafir bırakırlar. Tavşan cinsini ıslah etmişlerdir. Bir tavşanı dokuz kiloya kadar çıkarmışlardır. Kürkü için beslenen Şinşilla ile Viyana mavisi tavşanları da bir servet menbaıdır.

İçeriye girip çıkan ziyazetçiler, çocuğu için süt, yatacak yer, iş arıyan anaların müracaatları arasında fırsat buldukça sözüne devam eden sayın doktordan biraz da arıcılık için malûmat rica ettim.

Arıyı yalnız tabiata bırakmak doğru değil

Arıyı yalnız tabiatin eline bırakmak doğru değil, verimi azaltır. Arıcılıkla geçinen yerlerde arılar için ayrıca yonca tarlaları ekerler.

Arı üç kilometre gidecek, üç gelecek, altı kilometre eder. Sekiz saat çalışsa sekiz defa gidip gelecek değildir. Hayvan yorulur. Kısa mesafede olsa çiçeğine bin defa gidip gelir. Görüyorsunuz ki, arıcılık bir ilim işidir. Bahta arıcık yapılmıyor.

Arıyı yormuyorlar

Arıyı petek yapmaktan kurtamak için, balmumundan yapılan sun'i peteklerde bal konacak gözler için kabartılar vardır. Bu kabartılararıya gözü yapmak için rehberlik ederler. Son sistem yapılan tam hücreli aleminyom peteklerde verim daha çok oluyor. Arı, petek yapmak için vaktini harcamıyor. Bu gibi kovanlarda yüz kilo bal mahsulü verir. Romanyada bir kovandan altmış altı kilo bal alınıyor.

Bursada Ziraat mektebinde görmüştüm: Bir kovanın çerçivelerini sabah akşam tartmışlar ve aradaki farkı üç kilo bulmuşlardı. Kovan bir günde üç kilo bal yapmıştı.

Arı neleri sever?

Arı çiçek sever, suyu sever, kuytuluğu sever. Bunlarda kovanın yakınında olmalıdır. Arı rüzgârdan hoşlanmaz. Taşıdığı çiçek tozlarını getirirken düşürür. Kendi düşer, yaralanır, kanatları yırtılır.

Çalışkan cemiyet

Haşereler içinde iş bölümünü yapan arılar, tetkike değer bir cemiyettir. Bir arının ömrü çalışma devrinde altı, yedi hafta sürer, Cemiyetin reisi ana arının ömrü uzundur. İki üç sene yaşar: günde üç dört bin yumurta yapar.

Ana arının ağzı tekemmül etmediği için kendini besliyemez. Amele arılar anayı beslerler. Erkek arıların vazifesi sakalık ve neslin devamına hizmettir. Sekiz on erkek arı bu vazifenin görülmesine kâfi geliyor. Erkek arılar çoğalınca, işçi arılar tarafından öldürülür. Fennî kovanda arıların faaliyetini takip etmek, dertlerini görmek çok kolaydır. Erkek arıların hücreleri büyük olur; onları koparırız. Ana arı da işçi hücreleri yapmağa mecbur kalır. Ana arının çıkacağı hücre de meme gibi uzar. Bunu koparmak ve arıyı zayıf düşürecek bir oğul verdirilmesine engel olmak lâzımdır. Zaten arıcılıkta ayıp sayılan iki şey vardır: Arıya kendini sokturmak, lüzumsuz yere oğul verdirmek.

Sepette azamî onbin arı vardır. Kurt düşer, açıp bakamayız. Ana ölür, farkında olmayız. Günün birinde kovanın söndüğünü görürüz. Kışın donmak tehlikesi çoktur. Tabiî onbin arının kovanını ısıtması mı kolaydır, fennî bir kovandaki yüzbin arının mı? Alınan mahsulün üzerinde çalışacak işçilerin sayısı da mühim bir âmildir.

Arıcılığa başlarken

Arıcılığa bir tek kovandan başlamalıdır. Bu bir tek kovan üzerinde çalışmalıdır. Arıcılığa ait neşriyatımız vardır. Arının bütün hususiyetlerini öğrendikten sonra iş geniş tutulabilir. Herhangi bir uygunsuzluk arıcının hevesini kırar, meyus edebilir. Her ihtimali düşünerek bir tek kovandan başlamalıdır.

Arıcılığı nasıl ilerletmeli?

Kars taraflarında üç ay karsız kalan yerler vardır. Bu üç aydan istifade ederek arıcılık yapan halk, bal parası ile bütün hayvanlarını besliyorlar.

Memleketimizdeki Çiçekdağı, Trakyanın Kofcağız, Sazaranın arka tarafları, buralarda kekik, ıhlamur çoktur. Her çiçekli yer de bala uygun gelmez. Sabanca gibi yerlerde çiçekler acı acı oluyor. Ihlamur, akasya ormanları en uygun gelen yerlerdir. Evvecle tecrübe edilmiş yerlerde bal istasyonları yapmak, tecrübe edilmemiş yerlerde de tek kovan usulile çalışarak bu meseleyi ilmî bir surette işlemek lâzımdır. Geçen sene Kırklarelinin Koyunbaba köyünde bir köylümüz bir tek kovandan 48 kilo aldı. Balın kilosunu elli kuruştan aşağı da vermiyorlar.

Nüfus başına vasatî servetimiz on lira düşmüyor. Lahna koçanı gibi gübreliğe atılan, zamanı gelince solan çiçekleri bu hayvanlar vasıtasile paraya çevirerek iktisadî bünyemizi beslemek kolaydır. Ev iktisadına kıymet vermemiz lâzımdır. Tavşanın uğursuzluğu, başı boş bırakılmasından ileri gelir. Bize faydalı olan ateşi de boş bırakırsak yangın yapar.

Bence bir insan böyle çalışmalıdır:

a — Bir meslek sahibi olmak. Kunduracı, eczacı, hekim ve saire.

B — Kendi mesleğinden ayırabildiği saatleri arıcılık, tavşancılık, tavukculuk gibi ev iktisadiyatına yardım edecek bir iş yapmak.

c — Müsait saatlerinin bir kısmını içtimaî çalışmalara ayırmak ve böylece hükûmet teşkilâtının başında halk teşkilâtının kuvvetlenmesine, hükûmetin işlerini kolaylaştırmasına yardım etmek.

Enstitü Direktör ve öğretmenleri

Kadıköy Kız San'at Enstitüsü ve Akşam Kız San'at OKULU

Yazan :

NİYAZİ ACUN

Geçenlerde Kadıköyünde tanıdığım bir aile sosyetesinde idim. Ekseriyeti genç bayanlar teşkil ediyordu. Bayanların olduğu yerde ne konuşulur? Şüphesiz ki : elbiseden, tuvaletten, sinemadan.. yani; bir tek kelime ile söylemek lâzım gelirse, modadan bahsediyorlardı.

Yaşı gençliğe veda etmiş veya etmek üzere bulunanlar; bu bahse iştirak edemeyince; mevzuu ciddî safhalara sürüklüyorlar...

Yaşlarının ilerlemesile hayatın aile ocaklarında olduğunu isbata kalkan bu bayanların davası çok mühimdi. Bu davaya, başlangıçta aleyhtar olanlar, sonunda itirazlarını geri almak mecburiyetinde kaldılar.

Bu münakaşayı aynen yazıyorum :

Münevver ve yaşlı bir bayan :

— Şimdiki gençlere, gençliğini boşu boşuna yaşayanlara haklı olarak kızıyorum. Onlara nerede tesadüf etsem, muhakkak, modaya ait konuştuklarını görüyorum. Halbuki, bu tazelerin en mühim konuşulacak lâfları: yuvaları ve soysal kalkınmamız olmalıdır.

Kocasının pantalonu, gömleği bariçte ütülenir; yiyeceğini bizmetçiler hazırlarsa, o yuvada karı koca muhabbetinin, aile samimiyetinin, merbutiyetinin bilmem ne dereceye kadar rolü vardır.

Birçok tanıdığım genç kızlar sevişerek evleniyorlar.. daha senesine varmadan boşanmak üzere bulunduklarını, veya boşandıklarını görüyorum. Ayni zamanda, evvelki yıllara nisbetle evlenmeler de azalmıştır

Bunların sebebini lûtfen izah eder misiniz ?

Gençlerden biri atıldı :

— Şimdiki erkekler çok mizaçsız.

— Neden ?

— Nişanlanıp evleninceye kadar seviyorlar.. ve bu sevgileri anında her fedakârlığa tahammül ediyorlar. Fakat evlendikten sonra karılarının her istediğini, her kaprisini yapmıyorlar.

Söze bir bayan daha katıldı :

— Hayat çok pahalı. Gençlerin kazancı bir aile yuvası kurmağa müsait değil. Evleniyorlar. Evvelce şuursuzca işledikleri hareketten nadim oluyorlar. Ailesini geçindiremiyor ve boşanmağa kalkıyorlar.

Her sözünde hakikatları tebarüz ettiren yaşlı bayan, bunların hepsine şu cevabı verdi :

Enstitünün birinci ve ikinci devresine devam eden talebelerden bir kısmı.

— Çok yanlış düşünüyorsunuz. Bayan Suadın söylediği söz pek doğru. Hayat pahalı, kazançlar az. Evlenen gençler modaya düşkün olur ve sinemada seyrettiği artistler gibi yaşamağa kalkışırsa, tabiidir ki, kocasının bütçesi onun sürmek istediği hayatı imkân dahilinde kılamaz. Bir genç kız hakikî bir aile yuvası kurmak isterse, şu atalarsözünü unutmamalıdır: (yuvayı dişi kuş yapar). Dişi kuşun yuvayı sonuna kadar yaşatması için, evinin işini kendisi görmelidir.

Bir İngiliz hâkiminin söylediği şu söz ne kadar doğrudur: «Kocanın kalbine giden yol mideden geçer».

Bizim zamanımızda kızlara anneleri yemek pişirmeyi, dikiş dikmeyi, ev temizlemeyi öğretirlerdi. O vakitler böyle sevişerek evlenmeler olmadığı gibi, evlenir evlenmez ayrılmak ta yoktu.

Şimdi öylemi ya...

Gençlerin evlenmemesine gelince dava bu merkezdedir: Hayat pahalı, alacağı kız ev işi bilmez, benim gördüğüm genç kızlar her ihtiyaçlarını hizmetçi ve para ile görmek istiyorlar. Bu hayat güçlüğü içinde, salon kadını olmak isteyen gençlerle şüphesiz ki erkekler evlenmezler.

İçtimaî bir yaramızın teşhisinde isabet buyuran bu bayanın sözleri karşısında gençler sükûtu münakaşaya tercih ettiler.

* * *

Cumhuriyet rejimi, yeni neslin müstakbel yuvalarını sağlam bir surette kurmak için, genç kızlara kadınlığını öğretecek ve onu müstahsil mevkie getirecek irfan ve san'at yuvalarının ehemmiyetini anlamakta hiç te güçlük çekmedi.

Bugünkü medenî bir aile yuvasının, eskiye nisbetle arasında dağlar kadar farklar vardır.

Dışarda, maddî kazancının temini hususunda herşeyle mücadele eden ve yorulan aile reisi, akşam yorgun argın evine döndüğü zaman, eşinden neler beklemez...

Aile yuvalarının fiziyolojik bakımdan ziyade, hayatın idamesi için kurulmuş bir hayat menbaı olduğunu anlatan müesseselerimizden biri de Kadıköy Kız San'at Enstitüsüdür.

1936 senesinde Kültür bakanlığının 39000 liraya satın aldığı bina

Enstitü Direktörü Bay Mustafa Lütfü okul hakkında izahat veriyor.

Bu okulların açılmasıyle büyük bir inşirah duyan.. büyük bir müşküllerini halleden ebeveyin, kızlarını buraya göndermekte ve okutmakta asla tereddüt etmiyor.

Bu okullara yalnız kızlarımız mı gidiyor? Hayır... Aile yuvasının saadetini ve intizamını isteyen, ve aile bilgisini noksan gören evli bayanlarımız da gidiyor.

* * *

1936 senesinde Kültür Bakanlığının otuz dokuz bin liraya satın aldığı Kadıköy Kız San'at Enstitüsüne giderken, tramvayda üç bayan şöyle konuşuyorlardı:

— Eskiden hamuru sermek için çok güçlük çekerdim. Halbuki, geçen derste hamur sermenin ne kolay olduğunu öğrenince, bu vakte kadar çektiğim zorluğa ve kaybettiğim zamana doğrusu çok acıdım.

— Kardeş! ben sana, geçen sene gel bu okula gidelim demedim mi!..

— Geçen sene sözünü dinlemediğime çok müteessifim. Eğer seni dinlemiş olsaydım şimdi kim bilir neler öğrenmiştim...

* * *

Bembeyaz göğüslüklerile temizliklerini isbat eden talebeler, öğretmenlerini cankulağile dinliyorlar.

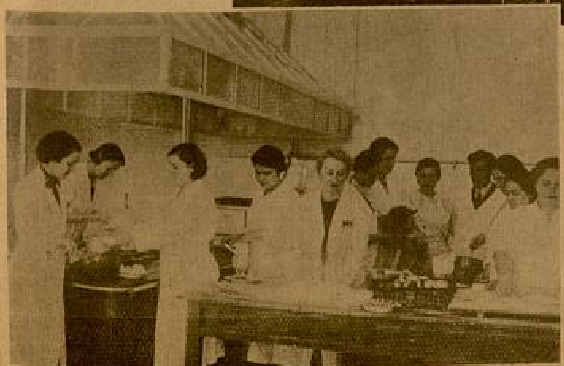

Dikiş, Nakış ve Biçki dershanelerinde.. mutfak bilgilerinde bütün başlar, işleri üstüne eğilmiş.. ne güzel çalışıyorlar !.

Okulun kıymetli direktürü ile ile sınıfları geziyoruz.

Bembeyaz göğüslüklerile temizliklerini isbat eden talebeler, öğretmenlerini can kulağıyle dinliyorlar. Dikiş, nakış ve biçki dershanelerinde bütün başlar, işleri üstüne eğilmiş.. ne güzel çalışıyorlar.

Öğrenmek hususunda büyük ve yorulmaz bir gayret gösteren talebelerin, vücude getirdiği işler temiz olduğu kadar, onların san'at kabiliyetlerini, ilk bakışta ifşa ediyorlar.

Direktör bay Mustafa Lûtfi okul hakkında izahat veriyor :

— Kadıköyde Akşam Kız San'at okulu 1934 - 1935 senelerinde açılmıştır. 1936 - 1937 senesinde de Kadıköy Kız San'at Enstitüsü tesis edilmiştir. Enstitü de ders müddeti beş senedir. Akşam san'at kısmı ise iki senedir.

—Arkası 21 inci sayfada—

SEN BENİM BAHARIMSIN!

Genç kadın, onun sesi ile uyuyup, piyanosu ile uyandı.

Rıhtımda karşılaştılar.

Genç kız annesinin yanında, kalabalık bir dost halkası içinde gülüp söyliyor, sabırsızlıkla vapuru bekliyordu. Siyah elbiseleri içinde yüzü pek solgun görünen Yılmazı görünce, dostlarından ayrılarak onun yanına gitti. Selâmlaştılar.

— Nen var Yılmaz, yüzün sapsarı!

— Babamı bekliyorum Gülör

— Ne tuhaf tesadüf, ben de babamı bekliyorum. Nerden geliyor baban?

— Yamanlarda idi.

— Hasta idi demek? Bana hiç bahs etmemiştin.. nasıl, iyileşti mi?

Genç adam önüne bakarak içini çekti.

Onlar konuşurlarken vapur Kızkulesi açıklarında görünmüş, rıhtımdaki kalabalık biribirine karışmıştı. Gülör, annesinin işareti ile arkadaşından ayrılarak tekrar dostlarının arasına karıştı.

Vapur yanaşmıştı.

Bayrak yarıya kadar indirilmiş, yolcular saygı ile eğilerek bir tabutu selâmlıyorlardı. Genç kız kalabalıktan sıyrılarak onu en perişan dakikasında yalnız bırakmamak için yanına yaklaştı.

Rıhtımda siyahlar giyinmiş bir bando takımı harekete geçti. Tabut indirilirken son derece şen, ümit ve hayal dolu, cıvıl cıvıl birşey çalmağa başladılar.

Bu müzik parçasında bir ölünün arkasından çalınan iniltiye, hıçkırığa, hasret ve duaya benzeyen ahenk yoktu.

Biribirine karışarak nihayetsiz bir şenlik yaratan seslerde pırıltılı bir yaz gecesinin mehtabı, sularda çağlıyan kahkahalar, göllerde küreklerinden su damlacıkları şıpıldayan sandallar.. bahar, hayat, aşk ve gençlik, heyecan, kucak kucak ümit denize, rıhtımın yosunlu taşlarına, orada toplanan halkın gönüllerine, ebedî bir saadet dalgası gibi, çarpıyor. Ölünün, çiçekler ve çelenklerle sarılmış tabutu karşısında, muhteşem bir düğün alayı duygusu yaratıyordu.

Gülörün annesi karşılamağa geldiği kocasını unutmuş, bu sesin çeken, sürükleyen, yılların arkasına alıp giden büyüsüne tutulmuştu.

"Sen benim baharımsın" parçası gönlünün yıllardır kapalı kalan his ve hayal kapısını ardına kadar açmış; ruhuna mazinin hiçbir zaman kıymetini takdir edemediği en büyük aşkından gelen hicranları dökmeğe başlamıştı.

Vapurdan indirilen ölü kimdi?

Niçin bir matem marşı yerine, aşkın, gençliğin, hayatın, rüyanın sesi olan bu saadet parçası çalınıyor; gönüllerde bahar rüzgârı gibi eserek insanı hayal âlemine çekiyordu?.

Otomobile yerleştirilen tabuta doğru sürüklendiğini farketmeden ilerliyordu.

Kızı, esmer bir delikanlının yanında yaşlı gözlerle duruyordu. Annesini görünce yanına sokularak arkadaşı Yılmazın babasının öldüğünü, onu yalnız bırakamayacağını söyledi.

— Her zaman bahsettiğin Yılmaz demek bu genç, Gülör?

— Evet anne.

— Kimmiş babası?

— Müzisyen Falih Melûl

— Ya?!..

— Gençliğinde bestelediği bu şen parça ile gömülmek istiyormuş. Vasiyetini yerine getiriyorlar.

Anne de olduğu yerde sarsıldı. Bir zamanlar kendisi için hazırlanan bu aşk ve heycan sesi, kalbinin gizli köşelerindeki telleri birer birer sarstı. Yüreği yanık bir org gibi inledi.

* * *

Büyük ticaret işlerini başardıktan sonra evine dönen Bay Kemal Kâmi pek sevinçli idi. Karısı ve kızı ile şakalaşmak, onları alıp gezdirmek, eğlence yerlerine götürmek istiyordu. Fakat ikisinde de tuhaf bir durgunluk vardı. Ne söylese, ne yapsa açılamıyacaklarını anladığı için klübe çıkmağı tercih etti.

Anne o kadar perişandı ki, kızı ile nasıl konuşacağını, anlaşıp anlaşamıyacaklarını düşünüyor; içinden çıkamıyacağı bir müşkül içinde saatlerdenberi bucalıyordu.

— Yılmazla arkadaşlığın i l e r i mi Gülör?

— Evet anne!

Yazan :

Mükerrem Kâmil Su

— Evlenecek misiniz?

— Henüz böyle birşey konuşmadık.

— Seviyor musun onu?

Genç kız önüne baktı. Bunu çok defa kendi kendine de sormuş, fakat tam olarak karşılığını verememişti.

Seviyor muydu Yılmazı?

Arkadaş çaylarından birinde tanışmışlar; bazan teniste, bazan plâjda karşılaşmışlar; toplu gezintilerde buluşmuşlar; gezmiş, konuşmuş, dansetmişlerdi. İkisinin de biribirinden hoşlandığı muhakkaktı. Fakat dostluklarını bir gönül bağı şekline getirmemişler; hiçbir gün kalplerinden konuşmağı düşünmemişlerdi.

Genç kız arkadaşlıklarının safhalarını apaçık anlattıktan sonra annesi:

— Yılmazı görmemeğe, ondan ayrılmağa mecbur olsan ıstırap çeker misin Gülör? diye sordu.

— Zannederim anne.

— Şu halde onun arkadaşlığına çok kıymet veriyorsun?

— Kırılmasını, hareketlerimi beğenmemesini hiç istemem. Onun hoşuna gitmeyen şeyleri de yapmamağa gayret ederim. Arkadaşlarımın içinde beni en iyi anlayan ve benim de en çok karakterine güvendiğim odur..

— Gülör, vaktile bir genç kız vardı. Güzel, hoppa, dilediğini yaptırmağa alışık, şımarık birşeydi. Birgün içli bir genç ona âşık oldu. Parası az bir müzisyendi. Sevgilisi için her gün yeni birşey besteliyor; onu, sesi ve sanatı ile büyük aşkına çekmeğe çalışıyordu. Bu kız, arkadaşlarına çalım olsun; hepsinin gözünü ve gönlünü çeken bir adamın karısı olmak gururunu taşısın diye, ona söz verdi.

Bir akşam çiçeğin, kokunun, ışığın süslediği.. müziğin ilâhileştirdiği bir salonda nişanlandılar.

Genç adamın arkadaşları kemanla, piyano, mandolin, kitar ve viyolonselle, onun nişanlısı için yaptığı „Sen benim baharımsın„ parçasını çaldılar.

Sanatkâr güzel, içli, duygulu bir gençti, elini verdiği kıza temiz bir saadet vermemesine imkân yoktu.

Fakat bu bağlanış yanlıştı Gülör.. çünkü nişanlısı duyuşları, düşünüşü, yaşayışı başka ve pek yüksek olan bir sanatkâra eş olarak yaratılmamış; hele tam bir sanat terbiyesi ile yetiştirilmemişti.

Kız, yanlış yol tuttuğunu evlilik yılının ilk aylarında hissetti. O yaşamak, değişik memleketler görmek, modayı takib etmek, kabul günlerinde binbir ikram yaparak, sık sık suvareler, balolar, deniz eğlenceleri tertib ederek lüks bir hayat içinde yaşamak istiyordu.

Kocası ise sessizliğe, tabiatın güzelliklerine, karısının aşkına ve bağlılığına muhtaç bir yürekle titriyordu. Genç kadın: «Yılda bir verilen konserin nihayet seni boğazı tokluğuna yaşatacak bir geliri olur. Biraz hayat adamı ol. Hangi asırdayız. Şimdi herşeyin değeri madde ile ölçülüyor: Sen de herhangi bir yere bağlan. Sanat, sanat diye bir köşeye çekileceğine, bin naz içinde bir konser vermeği kabul edeceğine biraz da para kazanmana bak!» diye onun ince duygularını hırpalar; sanat aşkı ile yanan yüreğini incitirdi.

Genç müzisyen karısına o kadar çılgınca tutulmuştu ki, bu ağır sözleri dinlerken mahzun mahzun yüzüne bakar: "Sen dünyanın en güzel kadınısın. Tabiatın en âşık bir dakikasında yaratıldığından şüphe etmiyorum. Bu güzel başın içinde bu yabancı şeyler nasıl yer alabiliyor, buna şaşıyorum?!. Fakat seni çok, tasavvur ve tahayyül edemiyeceğin kadar çok seviyorum sevgilim!„ derdi.

Nihayet kızım, birleşik hayatları uzun sürmedi.

Biri güzel bir ses gibi ilâhi, diğeri bir avuç lüks gibi fani iki insan elbet ki ömürlerinin sonuna kadar bir arada yaşıyamazlardı.

Bir gün genç kadın lüks hayatı kendisinden ve sanatından çok sevdiğini, bir başka yerde ve bir başkası ile saadetini aramağa gideceğini söyledi. Sararan yüzü, dolan gözleri ile bir ölüden ayırt edilemiyecek kadar hareketsiz kalan adam, son defa karısının ellerini öptü. Kalbine, ruhuna bütün bir hayatın devamınca yetişecek kadar kuvvetli bir aşk verdiği için güzel kadına teşekkür etti.

— Ah ne büyük ruhlu adammış bu müzisyen...

— O genç kadın, babanın hayatına girerek en zengin bir yaşayışa kavuşan annendir Gülör! Görüyorsun ki bugün dünyanın sayılı zengin kadınları arasındayım. Herşeyim var. Bu güne gelinceye kadar hiçbir gün başka bir hayatın hasretini çekmedim ve bir başka hayalin büyüsüne tutularak geçmiş, orada kalan içli hatıraları arayıp kurcalamadım.

Fakat bu gün rıhtımda benim olan bir parça çalınmağa başlayınca.. ve bu sesin bana aid bir aşkla yaşamış; belki de ayni aşkı muhafaza ederek ölmüş bir adamın son dileğini yerine getirmek için çalındığını öğrenince hiçbir varlık karşısında duymadığım eşsiz bir heyecana kapıldım. Kaybettiğim şeyin değerini ancak şimdi farkedebildim Gülör.. Meğer ben ne kadar maddî ruhlu bir insanmışım!.

Genç kız:

— Demek Yılmazın babası senin!?

Diye annesinin dizlerine sarıldı. Sorusunun sonunu getiremiyordu. Gözlerinde iri yaş damlaları parlayan, halâ genç ve güzel görünen annesi:

— Evet ilk kocamdı!

Diye fısıldadı.

— Eğer Yılmazı seviyorsan, eğer onu anlıyacağına, uyuşacağınıza, hislerinize yabancı kalmıyacağınıza inanıyorsanız öyle sözleşin, birbirinizle, Gülör..

Senin bedbaht olduğunu istemediğim gibi, Falihin oğlunu da gözü kapalı bir seraba sürüklenirken görmek istemem..

— Anne, ben ancak sevdiğim, sevdiğime kuvvetle inandığım bir adamın hayatına girebilecek yaradılışta bir kızım. Hislerimi iyice ölçüp yoklamadan, onun uğurunda en çetin şeyleri dahi yapmağa hazır olduğumu anlamadan evlenme sözünü vereceğimi zannetme..

Hislerimin yanında mantığım da işleyecektir.. bana inanabilirsin...

***

Falih Melûl karısından ayrıldıktan sonra kolayını bulup Avrupaya gitmiş, senelerce konservatuvarlarda çalıştıktan, en kuvvetli müzisyenlerin takdirini kazandıktan sonra, oralarda birkaç da konser vermişti. Avrupa gazetelerinin kıymet verdiği bu genci, anayurd elbet ihmal edemezdi.

Müzisyen memleketinde çok iyi karşılandı ve kendine az zamanda sağlam bir yer yaptı. Falih Melûl, şöhretinin en coşkun çağında, ölüme mahkûm bir kızla evlendi. Verdiği konserlerin birinde tanımıştı onu.. müziğin devamınca sessiz akan yaşlarla kendisine bakmış, bütün koltuklar boşaldıktan, salonda ışıklar söndükten sonra bile oturduğu yerden kalkmamıştı.

Müzisyen onun içli yüreğine, sesine ve sanatına olan düşkünlüğüne hürmet etti. Evlendiler.

Tam bir yıl onu musikinin en kudretli heyecanı ile yaşattı. Genç kadın onun sesi ile uyuyup, piyanosu ile uyandı. Aşkları belki bir taraflı idi. Belki seven, ölürcesine, çılgıncasına tutulan kadındı.

Fakat tabiatın güzelliğini tanıtan, aşkı yaratan, en katı yürekleri yumuşatan, en duygusuz gönüllere hayal ve rüyanın şiirini sunan müzik, hayatlarına ebedî bir saadet serpiyordu.

Genç kadın aşkın ve sesin eserini verirken öldü.

(Arkası 24 üncü sayfada)

KEMAN YAPMANIN SIRRI

Bir dostum var: Karakin Kürkçü. Kendisini senelerden beri tanır ve eczacı olduğunu bilirdim. Geçen gün, lâf arasında, bizim bay eczacı, bana keman ile meşgul olup olmadığımı sordu. Birdenbire musiki bahsine, hiç vesile yok iken geçmemize biraz şaşmakla beraber:

— Hayır, dedim. Musikiyi severim. Fakat keman çalmam. Yalnız ben de sana şunu soracağım: Bu keman bahsini âni olarak açmak neden icap etti?

Dostum cevap verdi:

— Ben hem keman çalarım, hemde keman yaparım.

— ! . . .

— İnanmıyor musun? Bu benim için bir zevk meselesi.

— Olabilir. Fakat şimdiye kadar ne keman çaldığını, ve bilhassa ne de keman yaptığını duymadığımdan biraz şaştım doğrusu. Eczacı olman itibariyle yarı doktorluğuna aklım eriyor ama, bir İtalyan erbabı hırfeti gibi keman imal etmene şaşıyorum. Peki, bu kemanları satıyor musun?

— Eczacı olman itibarile yarı doktorluğuna aklım eriyor ama, keman imal etmeğe...

— Ne münasebet canım! Bir kere o da başıma geldi. Açıkgözlerden biri, her halde beni fazla seviyor olacak ki, «keman fabrikası var» diye bir şayia çıkarmış.

— Peki, bu yaptığın kemanların karşısına geçip gönlünü mü eğlendiriyorsun?

— Tabiî, fakat asıl zevkim, benim, elimden çıkan kemanla bir virtüyözün icrayı sanat etmesidir. Netekim büyük Henri Marteau 1925 senesinde ve Naum Blinder 1926 senesinde İstanbula geldikleri zaman benim imalkerdem olan kemanlarla Şubertin serenatını çaldılar. Bunlardan başka, şehirimize gelen virtüyözlerden hemen hemen hepsi, meselâ Hubermann, Jean Kubelik, Benedetti. Me. Astruc, Tibo, Erica Morini kemanlarımı görüp taktir etmişlerdir. Bunları, nezdimde bulunan vesikalarla isbat edebilirim. Hatta Erica Morini, kendisine hediye ettiğim kemanla Viyanada konser vermiş, orada, Türkiyede böyle bir musiki aletinin nasıl yapılabildiğine hayret etmişler. Bu hususta yazdığı mektubu size göstereyim.

Bay Karakin yazıhanenin gözlerinden birini çekti. Söylediği mektubu çıkardı:

Yazan:
Sabih Alaçam

— Siz Almanca bilirsiniz? alın okuyun, dedi.

Hayretim artıyordu. Düşünüyordum ki herkes gibi bizim eczacı bay da musikiye heves etmiş olabilir. Fakat musiki aleti yapmak, bahusus keman gibi çok ince ve hassas hesaplara ihtiyaç hissettiren bir musiki aleti yapmak arzusu kendisine nereden gelmiş?

Düşüncemi anlattım. İşte cevabı:

— Kemanın menşei İtalyadır. En büyük keman yapıcıları Cremona ve Brescia şehirlerinde bulunurlar idi. Bu hal 15 inci asırdan başlıyarak 19 uncu asıra kadar devam etmiştir. Bu tarihten sonra İtalyada keman yapmak hüneri yavaş yavaş tedenniye uğramıştır. Almanya ve Fransa İtalyaya halef olmuşlardır. Halbuki memleketimizde şimdiye kadar böyle bir keman ustası ortaya çıkmış değildir. Vakıa, bazı amatörler tarafından keman yapılmış ise de, bunlar büyük bir virtüyözün icrayı sanat edebileceği bir eser olmaktan çok uzaktırlar.

İşte, ben, bu noktayı düşüne düşüne.. ve memleketimizde de niçin ele alınacak bir keman yapılmamış olsun diye üzülerek, keman imal etmeğe karar verdim. Size diyebilirim ki, bu âdeta benim için millî bir izzetinefis meselesi olmuştu. 16 sene evvel fiiliyata geçtim. İlk duygum: «acaba muvaffak olabilecek miyim, olamıyacak mıyım?» idi! Kendim keman çaldığım için, giriştiğim tecrübedeki zorluğu da bilmiyor değildim. Fakat azmin elinden birşey kurtulmaz. O kadar ki keman yapmak rüyama giriyordu. Hiç unutmam. Bir gece, rüyamda kendi yaptığım kemanla çaldığımı ve sevincimden ağladığımı gördüm. Uyandım, fakat bu rüya bana çok tesir etmişti. Nefsime büyük bir itimat hissediyordum. İçimden gelen bir ses, bana: "durma, muvaffak olacaksın!" diyordu. Bu irade kuvvetile işe başladım ve gayeme eriştim.

— Peki dostum, sana böyle bir fikir gelmiş olabilir. Fakat faaliyete geç-

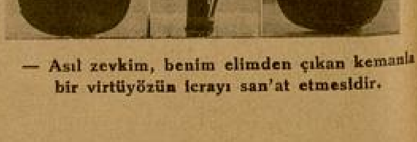

— Asıl zevkim, benim elimden çıkan kemanla bir virtüyözün icrayı san'at etmesidir.

mek için hiç kimseden mülhem olmadın mı?

— Hiç kimseye, tabiri marufile, çıraklık etmiş değilim. El işlerine olan istidadım, keman çalmaktan gelen tecrübem, ve bu husustaki kitapları okumaktan elde ettiğim nazarî malûmat ile işe başladım. İki ay sonra ilk kemanımı bitirmiştim.

— Peki, ama, buna biraz aklım ermedi benim. Bu kadar ince bir sanat işi, yalnız istidat ve nazarî malûmat ile başarılabilir mi?

— Brescia'da, Gasparo da Salo'nun; ve Cremona'da, Amatus'lerinde ustaları yoktu. Bunlar kendi zati istidatlarile nasıl muvaffak oldularsa, ben de muvaffak oldum. Zaten bu işin asıl hüner tarafı buradadır! Yoksa, her memlekette keman yapılıyor. Netekim Japonyada senede 50,000 keman imal ediliyor. Fakat bu kemanlar, amatörlerin ders almasına yarar, bir virtüyözün elinde beş para etmez; ve esasen onlar da böyle bir kemanla icrayı sanat etmezler ve edemezler!

Fakat artık müsterihim. Çünkü, yaptığım kemanlar, beynelmilel şöhreti olan artistlerin elinde dolaştığı gibi, maddî kıymet bakımından da ehemmiyetsiz değildirler.

Bay Karakin Kürkçü yerinden kalktı. Elinde bir kitapla geri geldiği zaman:

— Bakınız, dedi. Bu, 1925-26 senesinin Pariste neşrolunan (Musique adresses universel)i idi. Kitabın 839 uncu sahifesini açtı. Orada (Turquie) başlığı altında Luthier - yani musiki aletleri yapan usta - yazılı olarak tek bir isim vardı: Karakin Kürkçü!

Bu muvaffakiyetten duyduğu haz ile yüzü gülen muhatabım:

— Arzum şudur, dedi. Madem ki memleketimizin ormanlarında bütün musiki aletlerinin yapılmasına lâzım olan ağaç cinsleri mebzulen vardır. O halde niçin (Turquie) başlığı altında Luthier olarak tek bir benim ismim yazılı bulunsun? Neden, hatta benden daha iyi keman yapan birçok sanatkârlar yetişmesin? Neden onların isimleri de bu kitaba geçmesin?

Fakat, benim gayem daha şumullüdür. İstiyorum ki, Türkiyede de bu iş inkişaf etsin ve ben de bütün bilgimi, yetişecek olanlara hasredeyim. Esasen şu noktayı göz önünden uzak tutmamak lâzımdır ki: Avrupadan - başka işlerde olduğu gibi! - bu saha için bir mütehassıs getiremeyiz! Çünkü, hiç kimse keman yapmanın sırrını vermez!

— Ya, demek keman yapmakta sır var, öyle mi?

— Tabii! Ne zannediyorsunuz yoksa?

— Peki bu sırrı ifşa edemez misiniz?

— Evvelâ, şunu süylemeliyim ki her ustanın sırrı kendisine mahsustur. En büyük üstad Antonius Stradivarius o kadar muvaffakiyetten ve kaç senelik tecrübe ve görgüsünden sonra bile yine kemanın sırrını aramıştır! Bu günkü Luthierler; eski zamanlarda yapılan kemanların sırrını üzerlerinde bulunan verniğe atfediyorlar. Halbuki ben bu kanaatta değilim. Kemanın ilk başlangıç noktasından ta son çalınma noktasına kadar olan her işi bir sırdır; keramet yalnız vernikte değildir.

Şunu da bilmelidir ki, verniğin ken-

Karakin Kürkçü

Erika Morini ile bir arada

Me. Asturc

dine mahsus timbre'i, yani sesin değişmesi üzerindeki tesiri, mühim bir rol oynar! İşte, bu noktada eczacı olmamım faydasını gördüm. Çünkü, kemana lâzım olan verniği kendim yaptım. Bu vernik de, geçmiş asırlarda İtalyan üstadları tarafından kullanılan verniğin hemen hemen muadilidir! Bir de keman imaline yarayan ağaçların cinsleri ve ölçüleri uzun boylu hesaplara mütevakkıf bir iştir. Fakat bunların ne olduğunuda artık sormayın! Sonra ortada sır kalmıyacak! Ayni zamanda her Luthier Hazreti Eyüp sabrı taşımalıdır: Bunu da bilmek lâzım!

— İyi ama, hem öğretmek isterim diyorsun, hem de ser verip sır vermek istemiyorsun! Bu nasıl olur?

— Keman yapmasını öğretmek benim için, icabında, bir borçtur, bir vazifedir. Fakat, bu işe, benim gibi hayatlarını verecek olanlara! Netekim, Avrupada keman yapmak okulları vardır; ve bu okulların stili biribirinden ayrıdır. Meselâ Almanyada yapılan kemanlar, ekseriyetle Steiner sistemidir. Fransız kemanları ise, İtalyan ekolüne yakındır. İşte Türkiyede de böyle bir keman okulu açılamaz mı? Yahut Güzel Sanatlar Akademisinde bir şube yapılamaz mı?

Bay Kürkçünün, baktım ki sözleri bitmek bilmiyor. Keman bahsını öğleden önce açtığımız halde, vakit ikindiyi bulmuş, yemeği bile unutmuştu. Onun bu sanat severliğine gıpta ederek yanından ayrıldım. Kendi kendime dostumun bilgisinden istifade etmemenin bir hata olduğuna kanidim. Çünkü o da:

— Her fani gibi bize de ölüm mukadder. Geldik, gideceğiz. Fakat, hiç olmazsa, arkamızda bir eser bırakarak gidelim, demişti.

***

Bu yazıyı, en önce Kültür Bakanlığımızın.. ondan sonra sırasiyle Güzel Sanatlar Akademisi ile, Konservatuvarımızın dikkat nazarlarını üzerine çekmek üzere yazdım.

Memlekette, Cümhuriyet rejimile birlikte, büyük bir sanat aşkı ve sevgisi uyanmıştır. Bu sahada az zamanda pek büyük ilerlemeler, yenilikler oldu. Bütün bu işleri muvaffakıyetle başaranlar, Bay Karakin Kürkçünün ortaya attığı bu fikir üzerinde lüzumu vecihele işleyüp, ortaya güzel bir eser getiremezler mi?

YENİ ROMANIMIZ:

YEŞİL IŞIKLAR

YAZAN:

Keriman Nadir

Hissin, sevginin, ıstırabın, ve yaşanmış bir vakanın; akıcı, duyan ve duyuran bir kalemle canlandırılması!

Resim çektirirken Zeynel elini omuzuma koymuştu: Solda meşhur Rehber.

◆

Zeynel, Ali Şiri öldürmek için gönderdiği silah arkadaşlarile bir aradada.

DERSİMDEN RÖPORTAJLAR

◆

Dersimin Millî Şair ve Erkânıharbini Öldüren Dersimli Ağa ile Konuştum

◆

Yszan :

NİYAZİ AHMET

◆

Onun başını da kesip getirdim. Fakat, 50 yaşında genç karısını öldürdüğüme üzülüyorum..

◆

Gönül gel gezelim Munzur dağını
Ne hoş memlekettir ili Dersimin.
Seyran edin gelin Sultan dağını,
Ne hoş çiçekleri, gülü Dersimin.

◆

Bu, Dersimin en azılı, en şerir, «Dersimin millî şairi» ve «Dersimin erkânıharbi» diye anılan Koçkirli Ali Şir tarafından yazılmıştır.

Okur yazar olduğu için Ali Şir, Dersimde müstakil hükûmet kurmak gayesile senelerce mücadele etmişti. Rusya çarlığına müracaat ederek Osmanlı ordularına karşı durmuş, sonra tekrar Osmanlı ordusuna girmeğe muvaffak olarak orduda vazife almış, İstiklâl harbi esnasında da vaziyetten istifade ederek Dersimlileri ayaklandırmıştı. Son muhalefet hareketinde Seyit Rıza ve taraftarları ile iş başına geçmiş bulunuyordu.

Elâzıkda idim.

— Ali Şir öldürülmüş

Haberi geldi.

Bu, mühim bir haberdi. Fakat ayni derece mühim ve inanılmayacak bir haber dolaştı:

— Ali Şiri, Zeynel ağa öldürmüş..

Zeynel, Bahtiyar aşireti ağalarından Rehber ile beraber Elâzıka geldiği gün yakaladım, ve Bozkurt oteline davet ettim. Zeynel, birkaç gün evveline kadar Seyit Rıza ile beraberdi. Hükûmet kuvvetlerine karşı duruyordu. Onun Ali Şiri öldürmesi, Dersimde günün umulmayan en mühim hâdisesi idi. Onbeş gün süren bir seyahatten henüz dönmüştüm. Hayatımda ata binmiş adam olmadığım halde. Dersimin iç köylerini yakından görebilmek için bu tahammül edilmez seyahate katlanmıştım. Bu esnada her yerde Zeynelden bahsedildiğine şahit olmuştum.

Zeynel, silâh arkadaşlarını da yanına alarak otele geldi.

Dersimin bu en yakışıklı ağası çok güzel bir Türkçe ile;

— Bizi görmek istemişsin.. dedi.

— Evet, dedim, size zahmet oldu.

— Yok yok, zahmet olur mu?.

— Ali Şiri siz mi öldürdünüz?

— Ben öldürdüm..

Biraz durdu ve ilâve etti:

— Başını da kesip buraya Paşaya (General Abdullaha) getirdim.

Oturduk. Zeynele dondurma mı, çay mı istediğini sordum. Dersimde herkesten çok bilen, birçok defa Elâzıka, hattâ Ankaraya gelmiş bulunan Rehbere birşeyler sordu. Sonra:

— Biz dondurma yeriz..

Yanında bulunanları işaret ederek:

— Onlar çay içer, dedi.

Zeynel, ağa idi. Maiyetinde bulunanların kendisinin yediği dondurmadan yemelerine razı olamıyordu.

Bütün hayatı Dersimin korkunç dağları arasında geçen Zeynel, dondurmayı tabağı ile ağzına götürerek yerken, maiyeti de çayı su gibi içiyorlardı. Fakat, ne Zeynel dişleri donduran dondurmadan, ne de öbürleri sıcak çaydan yüzlerini buruşturuyorlardı.

— Zeynel ağa, dedim. Ali Şiri niçin öldürdün? O, senin arkadaşın değil mi idi?

— Arkadaşımdı ama o bizden akıllı idi.

— Akıllı olduğu için mi öldürdün?

— Yok.. Fena akıllı olduğu için, bizi mahvetmek istediği için öldürdüm.

Yanında oturan Rehberi işaret ederek:

— Rehber, dedi, bizi kurtardı, Ali Şir bizi aldattı. Hükûmetle bizi fena kişi etti. Rehber bana haber gönderdi. Hükûmete karşı duranı hükûmet affetmez, bu işten vazgeçin.. diyordu. Ben de arkadaşlarımla Ali Şirin gizlendiği mağaraye gittim. Ali Şire:

— Sen bizi mahvetmek istiyorsun. Hükûmete karşı durulmaz, haydi hepimiz teslim olalım.. dedim.

Ali Şir:

— Korkak adam, hükûmet bize ne yapabilir? Biz kazanacağız.. dedi.

Anlıyordum ki Ali Şir vazgeçmiyecek, bana korkak adam da diyordu. Duramadım:

"Sen hainsin, hepimizi öldürtmek istiyorsun!„ diyerek arkadaşlarıma ateş etmelerini söyledim, Seydo oğlu Mem

◆

Zeynel arkadaşlarile teslim olduğu gün [X işaretli Zeyneldir].

Dersimin millî şairi ve erkânıharbi Ali Şir

ile İbo oğlu Şeşhamo hemen silâhlarını doğrultarak tetiği çektiler. Fakat ikisinin de fişekleri çürük çıkmasın mı?. O vakit Ali şir davrandı. Ben buna meydan vermeden ateş ederek yere yıktım. Karısı Mahmudun kızı Zarife ile kardeşi oğlu Zeynel silâhları ile mağaradan çıktılar. Bizim üzerimize ateş açarak bir arkadaşımızı vurdular, biz de her ikisini vurduk.

— Ali şirin karısı silâh kullanır mı idi?.

Zeynel dudaklarını buruşturarak gülümsedi:

— Onun gibi silâh atan Dersimde başka erkek yoktu.

— Yaşlı mıydı?.

— Yaşlı olur mu, gençti..

— Kaç yaşında kadar vardı?.

— En çok elli yaşında vardı..

— Elli yaş genç midir?

— Gençtir ya.. Elli yaş ihtiyar olur mu?. Çok kahraman kadındı. Bize ateş etmeseydi öldürmiyecektik. Yazık oldu..

Zeynel, yaptığı işten memnundu. Yalnız iyi silâh kullanan Zarifeyi öldürdüğü için müteessirdi, buna üzülüyordu.

Hayatında ilk defa Elâzıka gelen Zeynele:

— İstanbula gelmek ister misin, dedim. Orası çok güzel bir şehir...

Otelin penceresinden Elâzıkı göstererek:

— Buradan güzel mi, dedi. Bak burada ne büyük evler var. Biz Hozatdan otomobille geldik. İstanbulda o da var mı?

Ona, İstanbulu dilimin döndüğü kadar, anlıyabileceği tarzda anlattım, denizden bahsettim. Plâjları anlattım. Tramvayları, otomobilleri, vapurları saydım.

Hepsini tatlı bir masal dinler gibi dinledi. Sonra:

— Tayyare nasıl şeydir? dedi. Bizim Munzurun tepesine gelmişlerdi. Onlar nasıl uçuyor?

Çok çetin bir sualdi. Fakat anlatmak mevkiinde idim. Uzun uzun tarif ettim, en sonunda:

— Otomobil nasıl yerde geziyorsa, tayyare de havada uçar, dedim.

— Fakat kanatlarını çırpmıyor.

Anlıyordum ki Zeynel ağaya tayyareyi anlatabilmekten âcizdim. Bahsi değiştirmekten başka çare yoktu:

— Tayyareye biner misin? dedim.

Dersim dağlarının azılısını vuran, maiyetini titreten palabıyıklı ağa, bir çocuk gibi ellerini çırpıyor ve korkunç gözbebeklerile gülümsüyor ve:

Muhalefete iştirâk etmiyen Şadilli aşireti reisi Hase Mike

— Binmez miyim, diyordu. Onunla bütün Dersimin üstünden uçmak isterim. Bakalım, bu bizim kuş uçmaz, kârvan geçmez dağlarımız, yukarıdan, gökten nasıl görünürmüş!...

Halka, sıhhati ile alâkadar olmasın öğütleyen, hastalıklara karşı alınacak ilk tedbirleri öğreten (Lokman Hekim) adlı güzel bir aylık mecmua neşreden:

Dahilîye Mutehassısı

Dr. Hafız Cemal

LOKMAN HEKİM

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2½ tan 6 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda (104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah saat (9½ - 12)ye kadar hakikî fıkaraya bakar. Kışlık Telefon: 21044 Muayenehane ve ev telefonu 22398.

Okuyucularımıza sayın doktoru ve değerli mecmuasını tavsiye ederiz

1938 RESİMLİ AY DUVAR TAKVİMİ

Her yaprağın arkasında güzel bir hikâyesi vardır. Hicrî ve Rumî tarihleri, şer'i evkatı, atalarsözleri, hava değişmeleri, mühim gün ve vakalar ile tertip edilen bu takvim, basılanların en mükemmelidir.

Istıranca Eteklerinde

Yazan: *Mükerrem Kâmil Su*

No: 9

Cevat ta, düğmesine basılmış bir elektrik motörü gibi, birden bareket etti. Nesibe, yılışık yüzünde deli bir ateşle pırıldayan gözlerini ikisinin üstünde gezdirdikten sonra :

— Beraber geldik, beraber dönelim.

Diye hazırlanmağa başladı.

Şimdiye kadar her toplantıya bir kraliçe haşmeti ile giren.. her toplantıdan bir sevgi ve sevgenlik heykeli gibi ayrılan genç kadın.. omuzlarına ateşten pelerin atılmış bir esir gibi, nihayetsiz bir elem ve içte uyuşturulmağa çalışılan bir ıstırapla yürümeğe başladı.

Biraz arkada yürüyen insanlarla artık hiçbir bağlılığı yoktu.

Onlar...

Biri aşkın kanatlarını titremeden kesip atmış...

Diğeri arkadaşlığın, dostluğun saygı duyulması icap eden bağlarını çürük bir ip gibi koparmıştı.

Birine yıllarca inanmış, bağlanmış; hayatı, onun sevgisinin arkasında görmeğe alışmıştı. Diğerine ise.. istemiye istemiye yaklaşmış; küçük bir memlekette yaşamanın verdiği mecburiyetle komşu hatırı saymış.. kibirli, kendini beğenmiş etiketini taşımamak için onun coşkun sevgisine, yerlere sürünen samimiyetine kapılmıştı.

Demek sonunda.. en sonunda ikisi de kendisini yere vurmuşlardı ha?..,

Genç kadın, alçakca vurulan gururunun yerlere serildiğini görmeğe katlanamıyacaktı. Onu, en müşkül zamanlarda kurtaran kuvvetli iradesi harekete geçerek, acı acı çarpan yumuşak kalbini.. düşük bir yüzle kanayan gururunu kırbaçladı. Ve yine Berrin eski kraliçe haşmetini takınarak vestiyere girdi. Artık Cevadın kendisinden önce Nesibenin mantosunu giydirdiğini, parmaklarının sarışın kadının ensesinde oyalandığını, bakışlarının biribine çarptıkca şimşeklendiğini boş gözlerle seyretti.

Çünkü onlar.. ikisi de.. biribirinin sevgisine düşdükten sonra, uçuruma yuvarlanmış iki zavallıdan başka birşey olamazlardı...

***

Berrin, yatağa girergirmez kuvvetli bir uyku bastırmış gibi, bol bol esnedi. Artık susturulmaz,. hiçbir kuvvetin tesiri ile yatışdırılmaz şüphesini, Cevadın sezmesini istemiyordu,

— Okadar uykum var ki Cevad.. hemen uyuyacağım.

— Benim de öyle Berrin!

— Gecen uğurlu olsun.

— Senin de..

İşte Cevatla Berrin.. o, daha birkaç hafta önceye kadar dünyanın en iyi anlaşmış çifti,. yaşadıkları yerlerde saadet örneği diye parmakla gösterilen iki çok sevişen kadınla erkek; yeni yıla böyle soğuk ve yabancı hislerle girdiler.

Berrin, Cevadın uyumasını bekliyor, gözkapaklarını kımıldatmaktan bile çekiniyordu. Cevat ta aynı rolü yapıyordu. Onun da içinde allak bullak olmuş bir adamın şaşkınlığı vardı. Delice bir ihtirasın tutuşması ile çılgına dönen kalbi çarpıyor; burnunda kalan kuvvetli esansın gıcıklayan kokusu, damarlarına sıcak sıcak birşeyin yayıldığını hissettiriyordu.

Nesibenin, kendisini kollarına öyle bir verişi vardı ki... Göğsünü bütün kuvveti ile göğsüne dayamış, ellerini büyük bir teslimiyetle ellerine bırakmıştı. Hele neler, neler söylüyordu:

— Ne olursa olsun seni seviyorum Cevat..

— ....

— Senin için deli oluyorum.

— ....

— Berrinin saadetini çekemiyorum.

— ....

— Yalnız bir gece.. uzun bir gece senin olmak istiyorum. Ondan sonra ölsemde gam yemem.

Evet, Nesibe böyle söylüyordu. Susan, şaşıran, korkan, evli bir adama.. evli bir kadın, üç çocuğu olan çılgın bir kadın böyle söylüyordu. Cevat onu dinlerken, Berrinin asıl yüzü ışığa bırakılmış bir fotoğraf camı gibi kararıyor; renkler, şekiller gözlerinden siliniyor; kalbinde iyiliğe bağlı kalan her duygu sanki körleşiyordu.

On yıl karısına hiyanet etmeden yaşayan, hiçbir güzel karşısında yolunu şaşırmıyan, ruhunu yabancı ihtiraslara, fırtına gibi kasıp kavuran heyecanlara kapalı tutan yüzbaşı Cevat.. bir ateş parçası gibi kollarında alev alan yumuşak kadını.. pembe yüzlü, mavi bakışlı sarışın kadını göğsünde sıkmaktan gelen bir haz içinde titriyor; sinirleri uyuşuyor; gözü artık dünyada birşey görmüyordu.

— Hadi Nesibe.. bundan sonra hep benim ol!

Dese şüphesiz hoppa kadın koşa koşa, büyük bir sevinçle bu daveti karşılayacak, hemen kollarına düşecekti.

Çünkü Nesibenin hayatında kocası, basit bir kukladan başka birşey değildi. O, evin eksiklerini tamamlamağa, çocukları bakmağa mahkûm bir adamdı.

Nesibe, kör bir aşkın elinde uyuşmuş, abdala dönmüş bu zavallı adamın başına icabında terlik, iskarpin, tabak, eline ne geçerse çarpar; dünyanın en çirkin sözleri, en ağır ithamları ile kocasını paçavraya çevirirdi.

Cevat, Berrinin kıpırtısız yatışından aldığı cesaretle yavaş yavaş yerinden kalktı. Yataktan kayarken günaha giren bir insan ürkekliği içindeydi. Berrin'in kalbi hızlı hızlı atmağa başladı.

Ne yapacak, nereye gidecek? İçi titriyor; bir gece içinde bozulan hayatının, yere vurulan kadınlığının hüsranı içinde gözleri yaşlarla doluyordu.

O gitti.. ayaklarının ucuna basarak odadan çıktı. Nesibenin evini gören penceresinin başına geçerek bir sigara yaktı. Gözleri kendisini şaşırtan, birdenbire çılgın eden kadının yatak odasının pencerelerine takılarak saatlerce sarışın bir rüyaya daldı.

Ötede Berrin.. yanaklarını, boynunu, yastıklarını ıslatan gözyaşları içinde sabaha kadar; ziyan olan gençliğinin, hiçe indirilen kadınlık gururunun yasını tuttu.

Sevgi ve bağlılık..

Hayatta dayandığı, inandığı, yaşamak için hız aldığı bu iki kuvvet., biribirine örülmüş, sımsıkı kaynaşmış bu yaşama kaynağı,. artık çorak bir çölden; suyu kesilmiş bir çeşmeden başka neydi sanki?!...

***

Yılbaşı gecesinden sonra hâdiseler o kadar çabuk biribiri üstüne eklendi ki..

Fırtınalı, yağmurlu, şimşekli bir gecede Berrin, yatak odasına geçerek eşyalarını toplamağa başladı. Gidecekti. Ne Balkanın çamuru, ne bütün korkunçluğu ile yağan karın donducucu soğuğu, ne de boyunları bükülecek iki yavrunun yaşlı gözleri ürkütecekti kendisini..

Artık Cevadın Nesibeye çılgın gibi tutulduğu o kadar belli idi ki.. Bu iğrenç sevda, genç adamın gözlerinden uyku gibi akıyor; hareketlerini Nesibenin arzularına bağlamaktan gelen bir sarhoşluk içinde göz alabildiğine gidiyordu.

Berrin çamaşırlarını, birkaç parça robunu bavullara yerleştirirken gözyaşlarını içine akıtıyor; kalbini kavuran büyük acının gölgesini onlara sezdirmekten korkuyordu.

Genç kadın, yangından kurtarmak için eşya toplıyan bir insan şaşkınlığı içinde, titreyen ellerinden incecik çamrşırları düşürüyor; kışlık bir rop alacağı yerde bir eski tuvaleti yerleştirmeğe çalışıyor; gözleri odanın dört köşesine korkulu bakışlarla dikilerek birşeyler araştırıyordu.

Öyle dertli, öyle şaşkındı ki.. Cevadın içeri girdiğini, büyümüş gözlerle kendisine ve karışık eşyalara baktığını pek güç fark edebildi.

— Ne var, ne oluyor Berrin?

— Görüyorsun ki eşya toplıyorum.

Cevat, niçin, sebeb falan diye birşey soramadı. Derin bir azap içinde kıvranan genç kadının üstüne atıldı. Onu, yürekten kopan bir pişmanlığın yaşlı, sancılı, öldürücü coşkuluğu içinde kollarına aldı. Berrin silkinmeğe, kurtulmağa çalışıyor; sokak ortasında yabancı bir adamın hücumuna uğramış ürkek bir kız çocuğu telâşile çırpınıyordu

— Bırak beni rica ederim, bana yaklaşma!

— Berrin, Berrin acı bana.

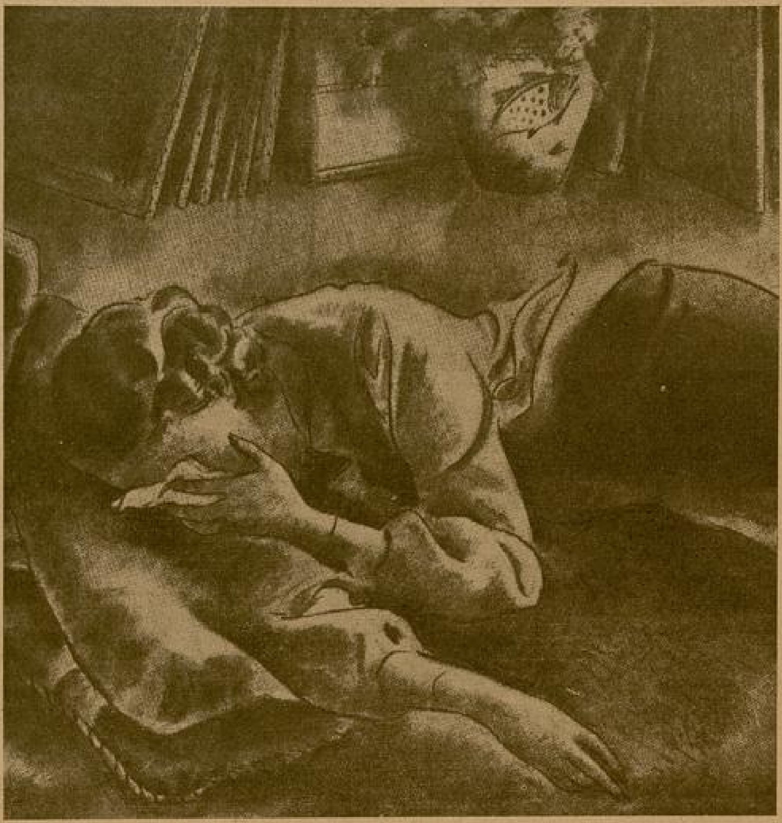

Ötede Berrin.. yanaklarını, boynunu, yastıklarını ıslatan gözyaşları içinde sabaha kadar, ziyan olan gençliğinin, hiçe indirilen kadınlık gururunun yasını tuttu.

Cevat hıçkırıklar içinde ağlıyor; karısının ellerini öpüyor, eteklerini gözyaşlarıyla ıslatıyor:

— Berrin bunu yapma, bunu yapmıyacaksın!

Diye yalvarıyordu.

Yavaş yavaş yan odanın kapısı aralandı. Mavi çizgili pijamasının içinde daha uzamış gibi görünen boyu ile, bir taze fidan gibi küçük Birsen odaya süzüldü. Bakışları: kartal görmüş kuş yavrularının gözleri gibi, korku ile dolu idi. O kadar sararmıştı, ve o kadar titriyordu ki.. İkisi de oldukları yerde sendelediler.

Küçük kız, babasının yaşlı gözlerine; annesinin kanı çekilmiş yüzüne baktı, baktı, birden dudaklarını nihayetsiz bir çaresizlikle bükerek inliye inliye.. Parçalanmış bir yürek ıstırabile söylenmeğe başladı:

— Anneciğim. Benim küçük, güzel anneciğim, nereye gidiyorsun? Bizi bırakıp nereye gidebilirsin?

Birsencik, ince bacakları üstünde yaralı bir geyik gibi sıçradı. Attı kendisini küçük annenin kucağına.. Hıçkıra hıçkıra ağlıyor; titriyen kollarıyla genç kadına sarılıyor; başını, günlerdenberi vuruşlarını şaşıran yaralı anne kalbinin üstüne koyarak:

— Bizi bırakıp gitme.. gitme anneciğim, biz sensiz nasıl yaşarız, diye feryat ediyordu.

Berrin içi sızlayarak kızını göğsü üstünde sıktı. Elleri yavrusunun çenesini, saçlarını okşuyor; gözlerinden yaşlar dökülüyordu.

Birsen hıçkırıyor: «Anneciğim gitme. Sakın bizi bırakıp gitme» diye genç kadının ellerini, dizlerini durmadan öpüyor; ötede göğsüne düşmüş başının içinde bin bir hesap yapan.. suçlu babaya bakmıyordu bile..

Bu gözyaşlarının nasıl bir ıstıraba aktığını anlamış gibi küçük Tunga da beşiğinde kımıldamağa başladı.

Berrin, beyaz karyolanın soğuk demirlerini ateş gibi yanan elleri ile yakaladı. Halinde, denize düşen bir insanın tutunacak şey arayan perişanlığı vardı. Küçüğü uyutmağa çalışırken, artık o da gözyaşlarını tutamıyordu.

Ağlıyordu:

Gençliğine, güzelliğine, ziyan olan yirmi beş yıllık ömrüne değil,. yuvasının yıkıntıları altında kalarak ezilecek, sızlanacak, perişan olacak iki yavrusu için hıçkırıyordu. Birsenin: «bizi bırakıp gitme!» diyen sesinde kırılan bir yüreğin, ayak altına alınan bir hayatın hüznü vardı. Küçük kız böyle çırpınır, ağlar, yalvarırken yaşından umulmayacak bir hassasiyetle sanki ilerisini.. gelecek günlerin bütün acılığını ve güçlüğünü görüyordu.

— Arkası var —

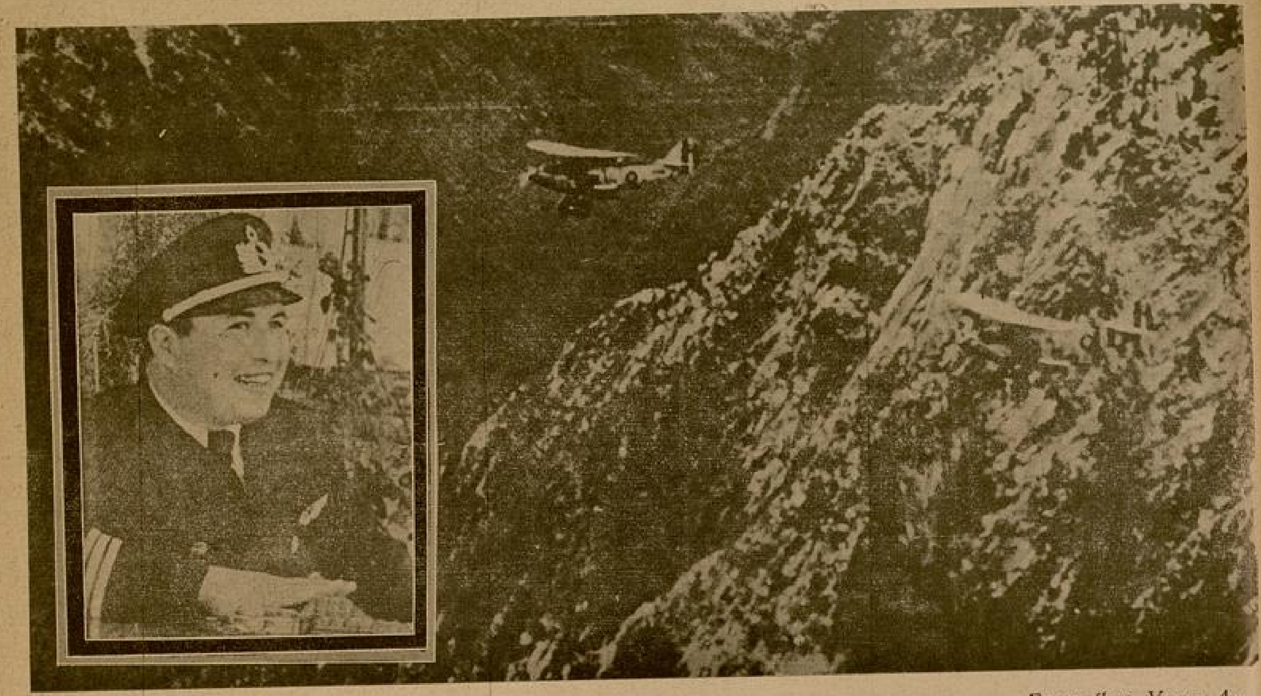

(CAN) ın can çekişen enkazını görür gibi oldum !.. Ekrem Ermek, bu aslanların sembolü gibi...

Fotoğraflar: Yarım Ay

KIRIK KANADLARIN YASI

Yazan:
CEVDET BAYKAL

Kırık Kanadların yasına gidiyoruz... Bizi, son bir sür'atle körfez sularında uçuran motörde dakikalar saat gibi, saatler gün gibi uzuyor... Gölcüğü, Değirmendereyi, Goncayı, Ereğliyi kötü kötü rüyalar göre göre, geçtik. Kendimi Karamürselin koyu ve bol gölgelikli çınarları içinde bulunca hüzünlü bir sevinç duydum; ilk sözüm:

— Kahramanlar nerede? oldu.

Karamürsel, kara kara, yas bağlamıştı. Zeytinliklerin kurşuni hüzmelerinde toplanmış genç kızlardan biri, menevişli gözlerinin buğusunu silerek cevab verdi:

— Fuvacıkta...

Durmıya, düşünmiye ve Fuvacık nerede? diye sormıya mahal yoktu. Lâhzada Fuvacığın uğursuz tepelerini tırmanmıya başladık. Ovalar, vadiler, dağlar ve renk renk değişen, renkleşen tabiat güzellikleri... Fundalıklar, çam ormanları, yeşil, hüzünlü sırtlar... Birân « CAN » ın can çekişen ankazını görür gibi oldum!... Kanatlar kırılmış, gövdesi hurdehaş olmuş bir aslan yatıyor sandım. Meğerse aslanların da aslanı varmış. Ekrem Ermek, bu, aslanların senbolü gibi yatıyordu. Feri ve nuru sönmüş gözlerinde hayat eseri yoktu. Ağzı kan köpükleri içinde.. Eli, kolu, kanadı, kırık kırık.. Ve dudaklarında son bir gülüş... Ölürken, vazifelerini yapanların müsterih gülüşü... Telsiz makinisti Sami Demirere hiç bakamadım. Alnında korkunç ve fakat şerefli bir yara var gibiydi... Telsiz ahizesinde bükülmüş kalmış kıvrık parmaklar.. ve sarp tepelerde, yamaçlarda, kuru, kavruk topraklarda Ulus nushaları, yığın yığın....

Kazaya oğrayan (CAN) uçağının pilotu Ekrem Ermek ile telsiz makinisti Sami Demirer'in İzmitte yapılan cenaze töreni...

Mithat Paşanın Kellesi ve Abdülhamid

Ticareti Bahriye mahkemesi reisi, sonra da Mahkemei Temyiz âzası olan Arifî Beyin riyaseti altında bir iki arkadaş, Galatada Bir avukat yazıhanesinde toplanıyor ve Mithat paşanın iadei muhakemesi arzuhalini yazıyorduk. [1] Mithat paşa ile beraber mahkûm olan, yirmi yedi yaşında Taif zindanını boylayıp yirmi yedi sene yatan, Abdülâzizin ikinci mabeyincisi Fahri Bey de her celsede hazır bulunurdu. O, Abdülâzizin Fer'iye sarayında, intiharı günü nöbette bulunuyordu. Oda kapısını kırıpta Abdülâzizin müntehir cesedini ilk görenlerden biri de kendisi idi. Zavallı Fahri Bey Abdülâzizin intiharına iştirak etmiştir iftirasile, Yıldızda Malta köşkü önünde, ve çadırlar altında kurulan Cinayet mahkemesinde müebbet küreğe mahkûm olmuştu. Taif kalesi zindanında geçirdiği kürek ve menfa hayatı kulaklarını sağır etmiş olduğundan, müzakereyi göçlükle takip ediyordu.

Mithat paşanın iadei muhakemesi demek, mabeyinci Fahri Beyin de iadei mühakemesi demekti. Verdiği izahat arasında şöyle birşey söyledi:

— Mithat paşanın kellesini Abdülhamit İstanbula getirtti, diye bir şayia çıkmıştı. Meşrutiyet ilân edilipte affıumumiye mazhar olduğumuz zaman merak ettik. Acaba şayia doğru mudur? Değilmidi, ? Diye keyfiyeti tahkik etmek istedik. Mithat paşanın mezarını açtırdık. Mithat paşanın üst çenesinde iki dişi altın kaplama idi. Muayene ettik. Kellenin altın dişleri duruyordu. Mithat paşanın başı koparılıp İstanbula, Abdülhamide gönderilmediğine kani olduk.

Ben de birkaç hafta evveline gelinceye kadar Fahri Beyin kanaatında idim. Fakat birkaç hafta evvel muhtelif menbalardan aldığım haber, bu kanaatımı sarstı. Mithat paşanın kellesi Taif mezarlığından çıkarılarak Abdülhamide getirildiğine, getirilip gösterildikten sonrada yine Taife iade olunduğuna hükmetmek lâzımgeliyor. Nakıl ve hikâye edeyim:

Zahire gümrüğü Nazırı Sadık Bey mahdumu Bay Ahmet Muhtar der ki:

« Bizim evde kiracı olarak oturan saraylı Pakizenin büyük babası Mehmet Efendi Mithat paşanın kellesini İstanbula getirmiştir. Mehmet Efendi iri yarı bir adamdı. Gözü kanlı bir mahlûktu. Taifte kaymakamlık etmiştir. Taif kaymakamlığından İstanbula geldi ve Rüsumat heyeti teftişiyesine âza oldu. [2] Arasıra Rüsumat Meclisi umumisi kalemine gelir, bir koltuğa yerleşir:

— Ben Mithat paşanın kellesini İstanbula getirdim!..

Diye tefahür ederdi. Biz de, bütün efendiler kalemi elimizden bırakır, onu çok dikkatle dinlerdik. »

Yukarıda yazılı hâdiseler Bayezitte otuz dokuz senesindedir resmî bir makamın kubbeleri altında yaşayan [3] bir dostuma hikâye ettim. O da ilâve etti:

— Maarik nezareti Meclisi kebirinde bir âza vardı. Adı Amasyalı Emin efendi idi. Çiçek bozuğu, çirkin yüzlü kuru zaif idi.

Abdülhamidin re'sen iradesile, 1899 (1315) den sonra Meclisikebiri Maarife âza oldu. Meşrutiyet ilân olununca gazeteler yaygarayı bastılar:

"Mithat paşanın kellesini İstanbula getiren bu Emin efendidir., dediler. Emin efendi memuriyetinden tardolundu. Bir parasız sürünüp durdu ve nihayet öldü.

Abdurrahman Âdil Eren

[1] Mithat paşanın iadei muhakemesi istidasını iki arkadaşla yazdık. Arzuhallarımızı ayrı ayrı karaladık. Arkadaşımın yazdığı arzuhâl uzundur. Doksan sayfa tutmuştur. Birçok gazeteler tefrika etmiştir. Benim yazdığım arzuhâl kısadır. Yalnız Sabah gazetesinde neşrolunmuştur.

[2] Taif kaymakamı ve rüsumat müfettişi Mehmet efendi eğer Mithat paşanın kellesini hakikaten İstanbula getirmiş olmasaydı, bu sözü aynen ve mükerreren söylemeğe cesaret edemezdi. Çünkü Abdülhamidin hafiyeleri o kadar çoktu ki, her işittiklerini Abdülhamide duyurtmamak, Abdülhamide uçurtmamak kabil değildi.

İmdi Taif kaymakamı Mehmet efendinin sözüne hakikat nazarile bakmak zaruridir. Abdülhamit Mithat paşanın kellesini İstanbula getirtti ve gözü ile görüp Mithat paşanın hakikaten öldüğüne kanaat getirerek kelleyi yine Taife iade ile mezarına koydu.

[3] Hafızı kütüp Bay İsmail Saib

Fuvacık köylülerinin göz ve gönül yaşı semalara kadar yükseliyordu. Gözü, çipil çipil, sakalı uzun ihtiyar hâlâ hıçkırıyordu:

— Gök gürledi sandıktı. Gece zifir gibi karanlıktı. Sis kat kattı. Çıraları tutuşturduk. Yaylım yaylım, yayıldık. Yavruları böyle görünce çıldırayazdık. Can çekişiyorlardı, aslan yavrularım.»

İhtiyara, bunların vatan için, ulus için, Türk göklerinin şeref ve namusu için olduğunu ve bunun için seve seve, can verileceğini anlatınca, peltek peltek, gürledi:

— Vatana canımız kurban.

***

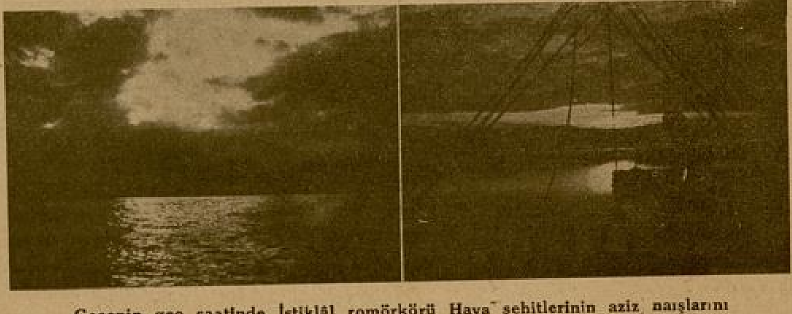

Gecenin geç saatinde İstiklâl romörkörü Hava şehitlerinin aziz naşlarını İzmite getiriyordu.

Gecenin geç saatinde İstiklâl romörkörü Hava şehitlerinin aziz naşlarını İzmite getiriyordu. Gök yıldızsız, karanlıktı. Şanlı bayrağımıza bezenmiş tabutlara bakıyorum. Bunlar, İzmit sularında Atatürk hatırasını taşımak şeref ve haysiyeti ile vakur ve heybetliydi.. Altınızda yakamozlana yakamozlana yanan bir deniz.

***

Gökten yere düşmüş Atatürk çocuklarını, Kocaeli toprakları mukaddes bir vedia olarak bağrına basıyordu. Cenaze ihtifali muazzam ve muhteşemdi. İzmit, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

Onların, çiçekten bir türbe olmuş mezarlarına son bir defa daha bakıyorum. Karamürsel dağlarında döktüğüm sıcak gözyaşları şimdi yok; kaskatı...

— İnandılar da öldüler, diyorum. Atatürk çocuklarına has ve mahsus olan bir ölüşle....

Gökten yere düşmüş Atatürk çocuklarını, Kocaeli toprakları mukaddes bir vedia olarak bağrına basıyordu. Onlara çiçekten bir türbe ...

AYIN GÖRDÜKLERİ

Ne gariptir ki, hislerimin en coşkun zamanlarında, dilim ve ellerim sanki bağlanır; içimi yakan ihtisaslarımı ne kelime ile, ne de resimle ifade edemem. Buna rağmen, bir sanatkâr olduğumu gerek kendi gözlerim, gerekse yaptığım resimleri görenler ve yazılarımı okuyanlar tastik ediyor.

Ben çok fakir bir gencim, en dar sokakların birinde otururum. Fakat odam karanlık değildir: Binanın en üst katındadır; ve damların üzerinden harikulâde bir manzarası vardır. Şehirde geçirdiğim ilk günlerde biraz garibsemiştim; ufuklarda, yeşil koruların, dağların yerine sadece bacalar görüyordum. Arkadaşım yoktu, hatta selâmlaşacak bir tek aşina yüz bile göremiyordum.

Çok dertli olduğum bir akşam, pencerenin yanında duruyordum. Camı açarak dışarı baktım ve birden, sevincimi tasavvur edemezsiniz, tanıdık bir yüz, gördüm; yuvarlak, dost bir yüz, en eski en iyi arkadaşım!

Bu, Aydı. Eski, aziz Ay! Hiç değişmemişti. Orada, beni söğütlerin arasından gözetlediği zamandan hiç bir farkı yoktu. Ona elimle bir öpücük gönderdim; ve o, ışıklarını odamın ta içine kadar salarak Gökyüzüne çıktığı her gece beni arayacağını vadetti.

Ay, vadını tuttu. Ne yazık ki pek kısa sürüyordu bu ziyaretleri. Her gece, bana, bir gece evvel gördüklerini anlatırdı:

"Anlattıklarımı hemen çiz, bak ne güzel tablôların olacak„ derdi. Bir çok geceler dediğini yaptım. Bütün anlattıklarını yazsaydım, belki de yeni bir "Binbirgece„ masalları vücude gelebilirdi. Burada anlattıklarım seçilmiş parçalar değildir, sıra takibederler. Çok yüksek kabiliyetlere malik bir ressam, şair veya musikişinas belki bu mevzulardan harikulâde eserler yaratabilirdi. Ben sadece dinlediklerimin bir taslağını yazdım. Arasıra kendi düşüncelerim de vardır.. çünkü Ay her gece çıkmazdı, bulutların arkasına gizlenirdi.

Birinci gece

„— Dün gece" diyerek Ay söze başladı. „Hindistanın berrak semasında kayarak, Ganj sularında aksimi seyrederken, sık yapraklı çınar ağaçlarının arasında toprağa süzülmeğe gayret ediyordum. Korunun içinden bir Hintli kız çıktı; ceylân gibi zarif, Havva kadar güzeldi. Bu Hint kızı, bütün zerafetine rağmen öyle şiddetli bir azim ifadesi taşıyordu ki, buraya gelmekdeki maksadını yüzünden okuyordum. Isırganlar ayağındaki sandalları parçaladığı halde, hızlı hızlı ilerliyordu. Hararetlerini teskin için indikleri nehir kıyısından ormana dönen geyikler, kızın yanından ürkerek geçiyorlardı, çünkü elinde bir lâmba vardı. Alevi söndürmemek için lâmbanın önünde tuttuğu ince parmaklarında, kanın akışını görüyordum. Genç Hint kızı, uzun kirpiklerinin altında heyecanla parlayan gözlerini, lâmbanın söner gibi olup tekrar canlanan alevinden ayırmıyordu. Nehirin kıyısına gelince lâmbayı suların üzerine bıraktı.. ve akıntıya kapılarak giden lâmbanın arkasından uzun uzun baktı. Siyah parlak gözlerini hiç kırpmadan gittikçe ufalan, fakat sönmeden yoluna devam eden ışıktan ayırmıyordu. Biliyordu ki ışık, gözlerile takibedebildiği müddet zarfında sönmedikce, sevgilisi hayattaydi: Sönerse, ölmüş demekti. Işık bir yanıyor, bir titriyordu, kalbi de bir tutuşuyor, bir titriyor. Dizlerinin üstüne çökerek dua ediyor. Ta yanı başında, otların arasında zehirli bir yılan var, ama kızın aldırış ettiği yok; o sadece Allahını ve sevgilisini düşünüyor. „Yaşıyor" diye sevinçle haykırdı. Dağlardan aksi seda döndü: "Yaşıyor„.

İkinci gece

Ay: "Dün geceydi, dedi. Bir çiftliği seyrediyordum. Bir tarafta küçük bir kümeste bir tavuk ile onbir civciv oturuyordu. Sevimli bir küçük kız, kümese girmiş, aralarında sıçrayıp duruyordu. Tavuk kabararak hem feryadediyor hem de küçüklerini kanatlarının altına gizlemeğe çalışıyordu. Küçük kızın babası yetişip te, kızı azarlıyarak götürürken, ben de başka taraflara kaydım. Fakat bu gece, henüz bir kaç dakika evvel yine ayni yere bakıyordum, küçük kızı kümesin içinde görmiyeyim mi? Tavuğu kovalıyor, tutmağa uğraşıyordu., civcivlerin hepsi bir tarafa dağılmışlardı. Kümesin duvarındaki bir delikten içersini gözetlediğim için herşeyi mükemmel görüyordum. Yaramaz kıza ben de kızmıştım ve babası hiddetle geldiği zaman memnun bile oldum. Kızı kolundan sürükliyerek kümesten çıkardı:

— Burada ne işin var: diye haykırdı. Kız başını eğdi, iri mavi gözleri yaşlarla doluydı. Ağlayarak cevap verdi:

— Tavuğun yanına gidip onu.. öpmek.. dün, kendisini korkuttuğum için af talebetmek istiyordum... Ama size söylemeğe korktum.

Babası sevimli çocuğu alnından öptü. Ben de gözlerini ve dudaklarını birçok defalar öptüm.

Üçüncü gece

«— Bu civardaki dar sokaklardan birinde. Bu sokak o kadar dardı ki, şualarımı ancak bir iki dakika orada dolaştırabilirim. Mamafiyh bu kısa müddet de, oralarda dolaşanların kim olduklarını anlamama kifayet eder. On altı sene evvel bir kadın görmüştüm. Henüz çocuktu; Patrikhanenin bahçesinde oynayıp dururdu. Bahçedeki gül ağaçları kartlaşmış, artık çiçek vermez olmuşlardı. Uzun dallarını yollara ve elma ağacının dalları arasına salıyorlardı. Bazan bu biçimsiz, uzun dalların arasında eski haşmetini değil, fakat ayni koku ve rengi muhafaza edebilen bir iki gülün açtığı görülürdü. Bana kalırsa, Patriğin güllerin altında bir alçak iskemleye oturarak bebeğini öpen küçük kızı, bunlardan daha sevimli bir çiçekti.

On sene sonra onu tekrar gördüm. Pırıl pırıl, muhteşem bir salonda, zengin bir tüccar ile evleniyordu. Saadetinden ben de memnun olmuştum, ve sakin gecelerde ekseri onu ziyaret ederdim. Heybat! benim bakışlarımın ne kadar keskin, görüşümün ne kadar derin olduğunu hiç kimse tahmin edememişti. Benim çiçeğim de, Patrikhanenin bahçesindeki güller gibi, vahşi, çılgın bir hale gelmeğe başlamıştı.

Hergünkü hayatımızda da facialar vardır. Bu gece böyle bir facianın son perdesini gördüm. Orada, şu dar sokaktaki evde, bir yatağın içinde (o) ölüm halinde yatıyordu. Zavallıcığın bir tek hamisi, kaba, zalim, insafsız ev sahibi idi. Gelip üzerindeki örtüyü çekti: "Kalk!„ diye bağırdı. "Yüzün görülecek birşey! Kalk giyin, yüzüne boya sür! biraz para kazan, yoksa seni tuttuğum gibi sokağa atarım!.. Kadın: „ölüyorum, biraz dinleneyim!" diye inledi. Ev sahibi zorla kaldırdı, yüzünü boyadı, saçlarının arasına güller takıp pencerenin önüne oturttu. Ellerini dizlerinin üstünde kavuşturarak hareketsiz oturan zavallı kadına, uzun uzun baktım. Rüzgâr pencerenin bir kanadını açtı,

Yazan:

H. C. Andersen'den

Çeviren:

İlhan S. Tanar

SÖYLİYEN KALBİMDİR: 8

Yazan: *Tevfik Tanyolaç*

Ay.. Deniz.. Müzik.. Çiftler..

Kumsalda taşların yeşil saçları ile oynıyan mağrur bir dalga, yüzüme bakarak gülümsiyordu.. Tıpkı senin, o anlaşılmıyan gülümsemenle.

İçinde Edisonun sevgisi ışıldıyan ampuller, koyu ve iri gözlerini aydınlatıyordu mağrur dalganın.

O, önüme, yakamozlarla parıldıyan bir saç demeti attı. İnce, mavi damarlı ellerini çırptı, ışıkların istikbaline gülümsiyen mağrur dalga:

— Tevfik, dedi, hayatın, şu içtiğin sigaranın kıvrımları gibi dağılıp erimektedir.

Billûr ihtirasının yalçın kayası, bir izi bile saklayamıyan yalı boyundaki şu kumlar gibi savrulacak..

Rüzgâr, başımı dayadığım ağacın müzikle sarhoş dallarını eğdi:

— Bütün varlığını gözlerinde denizleri sonsuzlaştıran mağrur dalğaya bağlıyan toprağın adamına söyle, dedi, ey ışıklarla süslenen, içli ve coşkun seslerle beslenen ağaç dalı!. Sen, toprağın adamı için neler döşünüyorsun?.

Ağaç dalı, ışık ve nağme dolu avuçlarını açtı.

Acıyan gözlerle beni süzdü. İçini çekti:

— Ben, senin yanında, ufklara sığmıyan kanatlı bir kuş sayılırım arkadaş, dedi.

Derinleştiren seslerle, pırıltılarla avuçlarını dolduran dal, topladıklarını en uzaktaki arkadaşlarına sunmak için doğruldu.

Düşünce olan bakışlarım adalara konmak istiyor. Bir akkor yığını adalar...

Adalar.. Yanıp yanıp sönen düşünceme ne kadar da benziyorlar..

Ay, konuşulanı dinledi.

Bir çamın iki kolu arasından kumral saçlarını rüzgâra öptüren ay, dolu gözlerle bu arınmıyan gecemi süzüyor.

Artık o, yıldızlı perdelerini aralayıp sevgilinin yollarını bekliyen bir eş değildir.

O, parmaklığı yo un tutmuş bir hapishanenin penceresinden süzülen hürriyet perisinin mustarip bakışlarını taşıyor. Ve ben, şimdi, ışığın sildiği bir gölge kadar zavallıyım.

Sıcak bakışları ile kalbimi bağlıyan ve beni hiç eden dalga, pırıl pırıl yanan bir istiridye kabuğunu uzattı.

— Tevfik, Ömrün bir istiridye kabuğu gibi boş.

— Hani, sen onu dolduracktın!

Yine senin kahkahanla:

— Ömrün bir istiridye kabuğu gibi bomboş..

Sen onu doldurdun. Gözlerini ayırma!. Mahkûm ettiğin hiçliğin ötesine de varlığınla gitmek istiyorum.

Gözlerin gülümsedi:

— Korkma Tevfik; artık hesap yok!. Madam ki, beni hiçliğin ötesinde de özliyorsun.

— Seninle dolu nabzımdan başka bir dilim kalmadı.

Sevinç, minnettarlığını ellerini öpen bakışlarımla söyliyor. Rüzgâr en mukaddes alevle yanmak için damarlarımda dolaşıyor şimdi.. oh..

Senin açdığın öksüzlük yarasını hangi ebedi hayat savdurur?. Ve hangi ölüm bu acıya bir tesellidir?.

Senin sevgin olmasa; derinlik mânasızlıktır. Gökler, çakıl taşları ile dolu ve rimsiz bir bozkır. Bahar, düzgün sürünmüş, boyalı bir soytarıdır.

Samimiyet, riya kadar yavan; zekâ, budalalıktan da bayağıdır.

Daha çok, daha çok, en çok alevin içimde yansın bütün en yüksek, en ince duyğularımı yaşayayım. Alevden kanatlarla olsada.. sonsuzluğunda süzüleyim.

Gözlerini benden ayırma!. Kalbinin içini söyliyen, sevginin yaratıcı kaynaklarını çok görme bana..

Sana nasıl doyulur, sensiz nasıl yaşanır?..

Ey her zaman çocuk kalbimi besliyen rüya dağılma!.

Yine sen haykırıyorsun:

— Tevfik Ömrün bir istiridye kabuğu gibi değil, bir midye kabuğu gibi bomboş.

— Hayır, dedim, hayır. Ne pahasına olursa olsun hayır!..

Hesap yok!. Hesap yok:

Sevgiden başka, hiç, amma hiç birşey yok!

Bütün kıymetleri yaratan, bütün kıymetlerin üstünden bakan odur.

— Boş, boş Tevfik!

. . . . :

— Sen bile bu aşkı söndüremezsin!.

Müzik, denizlerini özliyen bir göl şarkısı içinde yıkanıyor..

Ay, deniz, yıldızlar, çiftler orada.. Hesap yok!.. diyen mağrur dalganın gözlerin de, denizleri sonsuzlaştıran gözlerinde..

Kalbim eşsiz fırtınalarınla çalkanıyor ve sıcak, sıcak kaynıyor.. Müzik, herşey bir göl şarkısı içinde yıkanıyor.

cam çatladı, fakat kadın yerinden kımıldamadı. Perde, başının etrafında alev gibi dönüyordu. Kadın ölmüştü.

Sekizinci gece

Gökyüzü kalın yağmur bulutlarıyle örtülü olduğundan Ay görünmedi. Küçük odamda kendimi her zamankinden daha yalnız hissettim. Ayı, her zaman gördüğüm noktadan gözümü ayıramıyor; bana her gece hikâyeler anlatıp hayattan levhalar gösteren iyi dostumu arıyordum. Neler, neler görmüştü? Coşkun tufan suları üzerinde kaymış, Nuhun gemisine bakarken, şimdi beni oyaladığı gibi o felâketzedeleri de teselli etmişti. İsrail çocukları Babilin coşkun suları kenarında ağlaşırken, o da, dallarına metrük çalgılar asılı söğüt ağaçlarının dalları arasından hazin hazin bakmıştı.

Romeo sevgilisinin balkonuna tırmanup onun dudaklarında ilk puseyi tadarken, Ay, bir servi ağacının arkasına gizlenmişti. Sonsuz okyanuslara bakan kayanın ucunda dururken göğsü binbir heyecanla sarsılan St. Helén kahramanını da görmüştü. Ayın bize anlatamayacağı ne vardır? Bütün tarih, bütün hayat onun için bir hikâye değil mi? Bu gece seni göremiyorum, ihtiyar dostum! Ve ziyaretinden ilham alarak hiç bir resim meydana getiremiyorum. Fakat hulyalı gözlerimle bulutlara bakarken senin bir şuaın bir görünüp kayboldu. Bu bana senden bir selâmdı, dostca, arkadaşca bir selâm!

Kolaylık-Şıklık

Her şeyden evvel kolaylığı arayan spor meraklısı Bayanlar, onlar için yapılmış olan bu sentür-külotları giyerek şıklığı da temin etmiş olurlar. Hututu inceltir. Vücudun tenasübünü düzeltir ve en şedid hareketlerde bile „kat'iyyen kaymaz

Fiyatı: 7 1/2 liradan itibaren?

Satış yeri yalnız:

J. Roussel
Paris

İSTANBUL, Beyoğlu
Tünel meydanı 12 No.lu.
Mağazamızı ziyaret ediniz veya 20 No.lu tarifemizi isteyiniz.
Fiyatlarımızda büyük tenzilât.

İstanbul Lik Maçları

Uzun gürültü ve dedikodulardan sonra İstanbul Lik maçları nihayet başladı.

İstanbul futbolunun dedikodusu esasen bir türlü bitip tükenmez ki. Memlekette bukadar çok sevilen futbol işlerimiz için maatteessüf esaslı bir proğram dün olduğu gibi bugün de mevcut değildir.

İstanbul futbolunun halle muhtaç iki büyük ve mühim derdi vardır:

1 — Lik taksimatı.

2 — Maçların başlama tarihi.

Yeknazarda çok basit görünen bu noktalar haddizatında hepimizi üzen, oyalıyan bir derttir.

İstanbulda mıntakaya bağlı 22 klüp vardır.

Kuvvetleri birbirine müsavi olmıyan bu klüpler her sene Lik maçlarını ne bahasına olursa olsun yapıp dururlar.

Futbol işlerini idare edenlerin buldukları şekillere göre bu yirmi iki klüp bazan on dörde, bazan on ikiye ve bazan bu sene olduğu gibi on klüp birinci lik, geri kalanlar da ikinci lik olarak taksim edilerek maçlarını yaparlar.

Yine futbol işlerini idare edenlerin diledikleri şekle göre, bu klüpler ya iki devre ve yahut ta bu sene olduğu gibi bir devre olarak oynarlar.

Maçların başlama tarihi de her yerin aksine olarak muayyen bir zamana tâbi değildir,

İşte şu iki mesele bizde senelerce futbolu kemiren dertlerdir. İş başına her gelen yeni proğram, yeni takvim ve yeni teşkilât yapmak mecburiyetinde kaldığı içindir ki her sene bu müşkülâtla karşı karşıya kalıyoruz.

Her sporun olduğu gibi çok sevilmesine rağmen maatteessüf futbolun da an'anesi yoktur. Ve bu sebepledir ki zuhurata tâbi oyunlar memlekette futbolun bir türlü istikrar bulmasına imkân vermemektedir.

Yepyeni bir şekilde başlamış olan lik maçlarımızın gelecek seneler bugünkü pürüzlere tesadüf etmemesini hep birden ve şimdiden temenni edelim..

***

Güreş
Hind Masallarını Geride Bırakan Bir Güreş

Hindistanın sayılı pehlivanlarından Fazzal Mehmet, üçü Mülâyim ile, biri de Türkiye başpehlivanı Tekirdağlı Hüseyin olmak üzere dört güreş yaptıktan sonra Londraya gitti.

İstanbula geldiği günden; müsabaka yaptığı son güne kadar her günü bir Hint masalına dönen Fazzal Mehmedin her güreşi ayrı bir mevzu teşkil edecek kadar mühimdir.

İstanbula iki müsabaka için gelen Hintli, ilk maçta Mülâyime mağlûp olunca, Tekirdağlı, kendisile güreşmeğe lüzum kalmadığını söyliyerek işin içinden sıyrıldı.

Hintli ile yapılan mukaveleye göre iki güreş yapılması şart olduğundan Tekirdağlının, Mülâyime mağlûp olan bir pehlivanla karşılaşmağa lüzum görmüyorum demesi organizatörleri hayli müşkül vaziyete soktu.

Herçebadâbat Mülâyimi tekrar Hintlinin karşısına çıkarmak mevkiinde kalan organizatörler bu müsabakaya bir revanş ismi vermek suretile ikinci güreşi hazırladılar.

Hasmını birinci güreşten sonra tanımış olan Hintli, sıkı ve çetin bir güreşten sonra 45 inci dakikada Mülâyimi mağlûp etmeğe muvaffak oldu.

Bu mağlûbiyet ortaya yepyeni bir vaziyet çıkardı.

Herkes şu kanatte idi. Hakikaten Hintli kuvvetli mi? Yoksa Tekirdağlı ile Hintliyi karşılaştırmak için Mülâyim dalavere ile mi yenildi?.

Bu dedikodu günlerce sürdü. Tekirdağlının güreşmesi mevzuubahs olmadığı bir sırada Hintli: "En kuvvetli Türk pehlivanını yendim, gidiyorum" şeklinde bir beyanat verince Tekirdağlı doğru Hava Kurumuna koşmuş, Hintli ile ne bahasına olursa olsun, karşılaşacağını söylemiştir. Tekirdağlının bu teklifi Mülâyime de yeni bir ümit vermiş, o da bu fırsattan istifade ederek bir ikinci intikam maçı vesilesile Hava Kurumu hesabına güreşeceğini istemiştir.

İşte, memlekete iki güreş yapmağa gelen Hintli, garip bir tesadüf eseri olarak dört müsabaka yapmak zaruretinde kalmıştı.

Hintlinin karşısına üçüncü defa çıkan Mülâyim bu son kozu oynarken kati neticeyi almak için çalışmış, tam elli altı dakika süren bu müsarea kan gövdeyi görürecek bir şekil almak üzere iken iki devcüssenin minder haricinde yaptıkları kavga yüzünden ancak polis kuvvetile güçlükle durdurulabilmiştir.

Dördüncü ve son müsabaka için Tekirdağlının karşısına çıkacak olan Hintli bir mağlûp, bir galip ve bir de berabere kalmış bir vaziyette idi.

Tekirdağlı Hintlinin bütün güreşlerini iyice ve dikkatli bir surette seyrettiği için üreşten evvel Hintliyi çok kısa bir zamanda mağlûp edeceğini söylemişti.

Hintlinin kuvveti ve şöhreti hakkında en son fikri verecek olan bu müsabaka hakikaten Tekirdağlının dediği gibi neticelendi.

Tekirdağlı Hüseyin, kuvvetli rakibini altı dakika gibi çok kısa bir zamanda mağlûp etmişti.

7000 İngiliz lirasına satın alınan futbolcu

İngiltere Lik maçlarının oldukça hararetli devresi başladı. Meşhur takımlardan birçoğu, belki de mevsim başı olacak, büyük müşkülât içinde maç yapıp durmaktadırlar.

Yalnız İngilterenin değil, bütün dünyanın en şöhretli takımlarından biri olan Arsenal her hafta bir takıma mağlûp olup durmaktadır.

◆

Hindistanın sayılı pehlivanlarından Fazzal Mehmet Türkiye başpehlivanı Tekirdağlı Hüseyin ile bir arada.

◆

42 maçtan ibaret olan Lik maçlarının her nekadar ondördüncü haftası oyunları oynanmakta ise de aşağı yukarı takımlar likte yerlerini almak üzeredirler.

1937 - 8 futbol mevsimine oldukça tâlihsiz bir şekilde başlıyan Arsenal en meşhur oyuncularından mahrum olarak girdiği lik maçlarında bu gidişle hayli sıkıntı çekecektir. Soliçleri meşhur Ceymis futbolu terkederek bir klübe direktör oldu.

İngiliz millî takımının ve Arsenalin meşhur merkez muhacimi Drak haftalardanberi sakat oynıyor. Meşhur müdafi Hepgut oyunlara yeni başlıyacak.

İşte müdafaasından, hücum hattına kadar sarsılmış olan Arsenal, bu şerait içinde bucalayıp durmaktadır. İngilteredeki büyük şöhretinin kaybetmemek için ciddî tedbirlere başvuran Arsenalın meşhur meneceri C. Alison etraftan harıl harıl yeni ouyncu aramaktadır.

Bu maksatla yapılan araştırmalardan sonra ikinci likte en başta giden Koventri takımının meşhur soliçi Jons ile yapılan anlaşmalar muvaffakıyetle neticelenmiş ve Arsenal bu oyuncuyu satın alabilmek için 7000 İngiliz lirası vermeğe razı olmuştur. Jons yedi defa Gal millî takımında oynamış şöhretli bir futbolcudur.

Arsenal takımında şimdi bütün nazarlar bu oyuncu üzerinde toplanmaktadır.

İngilterede futbol Arsenalin Büyük Galebesi

İngiltere futbol lik maçlarının onaltıncı haftası oyunları büyük bir hararetle devam etmektedir.

Londranın en zengin bir klübü olan meşhur Arsenal bu mevsim maçlara büyük bir tâlihsizlik içinde başlamıştır.

Dünyanın en müthiş futbolcusu ve büyük artist namile maruf olan Aleksi Ceymis bu sene Arsenal takımından ayrılmış ve bu suretle büyük bir boşluk bırakmıştır. İngiltere millî takımile Arsenalın gözbebeği olan merkez muhacimi Drak yedi haftadanberi sakat olduğu için takımda oynıyamıyordu.

Hücum hattının en mühim oyuncularından mahrum kalan Arsenal, büyük şöhretine rağmen uzun boylu mağlûbiyetlerden kurtulamıyordu. Haftalardanberi gözbebeği merkez muhacimi Drak'ı tedavi ile uğraşmışlar, bu oyuncu da geçen hafta takımında oynamağa başlamıştır.

İngiltere likinde büyük bir şöhreti olan Charlton ile karşılaşan Arsenal, bu kuvvetli rakibini 3 - 0 gibi mühim bir farkla mağlûp etmeğe muvaffak olmuştur. Arsenal bu maçta ilk deyreyi 2-0 bitirmiştir. İkinci devrede Drak bir sayı daha yaparak maçı 3 - 0 kazanmıştır.

Arsenalın bu maçında 63,000 kişi bulunmuştur. Şimdiye kadar yaptığı maçlarda beş puvan kaybetmiş olan Arsenal daha 26 maç yapacağı için İngiltere şampiyonluğundaki ümidini henüz kaybetmiş değildir.

Birinci likteki 22 takım arasında Arsenal bugün dokuzuncu vaziyettedir.

Geçen hafta muhtelif sahalarda 88 klüp arasında yapılan lik maçlarında 700,000 seyirci bulunmuştur.

Ö. Besim Koşalay.

Hakemleri kontrol lâzım

Hakemlerimiz her nedense lik maçlarına istenen ehemmiyeti vermiyorlar. Biz bunun sebeplerini bilmiyoruz. Bazı hakemler maçları gündelik kıyafetlerile idare ediyorlar. Meselâ geçen hafta oynanan Güneş - Eyüp maçının yan hakemlerinin isimleri ilân edildiği halde o gün maç bir tek yan hakemi ile oynandı. Halbuki bundan iki üç sene evvel şampiyonluğa kadar yükselmiş bir takımın yaptığı maç yan hakemsiz oynandı diye F. I. F. A ya kadar müracaat edildi ve o zamanki maç bir çok dedikodulara yol açmıştı. İşte geçen haftaki Güneş - Eyüp maçı yukarıda da söylediğim gibi bir tek yan hakemi ile oynandı. Acaba hakemlerimiz neden küçük takımlarımızın yaptıkları maçlara ehemmiyet vermiyorlar?. Halbuki Fener - Beşiktaş ve yahut başka bir büyük takımın maçı olsa o zaman da yine böyle bir tek yan hakem ile mi oynayacaklar?. Şunu da söyliyelim ki yine bazı hakemler böyle ufak maçları hergünkü gündelik kıyafetlerile idare ediyorlar. Hakem komitesinden, maçlarda hakemleri kontrol etmesini biz faydalı bulduk. Acaba futbolun hakem nizamnamesi değişti mi?.

H. Nusret Ertüz

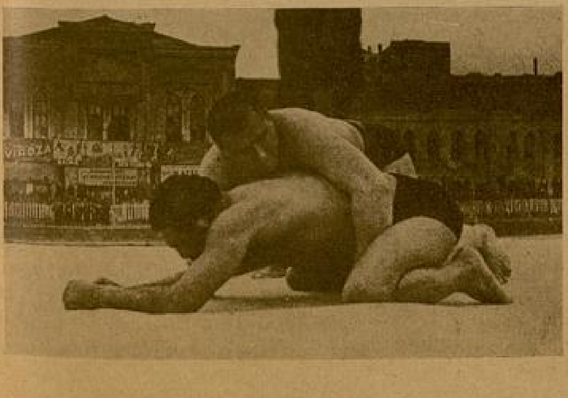

Tekirdağlı Hüseyin, kuvvetli rakibini altı dakika gibi çok kısa bir zamanda mağlûp etti.

Kadıköy Kız San'at Okulu

Başı 7 inci sayfada

Enstitüye orta okul ve ilk okul mezunlarını alıyoruz. İlk okullardan gelenler birinci sınıfa, orta okuldan gelenler dördüncü sınıfa girerler. Orta okul mezunları için iki sınıflık teşkilât, beş sene okuyanların öğrenecekleri bilgi ve san'atı öğretir.

Enstitü talebesinin mevcudu yüz otuz beş talebedir. Akşam kısmının mevcudu dokuz yüz elli talebedir.

Bu sene okulumuza çok müracaat oldu. Esefle söylüyorum: Kadromuz müsait olmadığından fazla talebe alamadık, okulumuza seneden seneye artan rağbetin sevinci bizi de, fazlasile çalışmaya sevkediyor.

Geçen ders senesinde Akşam San'at yüz otuz iki talebe mezun verdi. Bu sene iki yüzden fazla mezun vereceğiz. Hem bu sene Enstitü de mezun verecektir.

Talebelerinin müsbet faaliyetlerini bana göstermekte heyecan duyan direktörün sevincine ben de iştirak ediyorum.

Yirmi dört öğretmen ve iki muavini olan bu kıymetli müessesede biçki, nakış, dikiş, örgü, ev idaresi, pasta, yemek kısmı, çocuk bakımı, temizlik gibi bir ev kadınına lâzım olan işlerin birer şubesi var.

Binlerce bayanın doldurduğu sınıfların samimî sıcak havası içinde onlara ders gösteren öğretmenlere insan, nedense bilmem gayrı ihtiyarî gıbta ediyor...

Alt kısma indik. Burada yemek ve pasta şubeleri de faaliyette

Tramvayda hamur sermenin kolaylığını bu müessesede öğrendiğini söyleyen bayan da burada. Bu sefer onu pasta yaparken gördüm.

Yemek kısmında Üniversite rozeti olan bayanlara dikkatle baktığımı gören direktör bana sordu :

— Niçin bayanların rozetlerine dikkatle baktınız ?

Benim kendisine sormak istediğim suali izah ettim :

— Bunlar Üniversite talebesi mi ?

— Evet, bu bayanlar kadınlık mefhumunu bihakkin anlayarak buraya gelmişlerdir.

***

Okulun büyük ve yeşillik bahçesinde temiz hava ile istirahat eden talebelerin vakur, muntazam hareketlerini görünce, Cumhuriyet maarifinin feyzile yetişdiklerini ve okullarındaki disiplinin ehemmiyetini takdir etmemek elimden gelmiyor.

Okul erkânına, bana gösterdikleri nezaket için, teşekkür ederek uzaklaşırken; bahçenin bir köşesinde düşünüyorum :

Milletin temeli aile ocakları olduğunu bilen, ve o ocakların tarsini için bu yuvaları kuran Cumhuriyet hükûmetinin, fedakârlığından feyzalan bugünün ve yarının anneleri ne bahtiyardırlar.

KIRMIZI BALIKLAR

YAZAN: CAHİT UÇUK

№ : 8

— Çalışabildiğim, hayatımın çizilmiş bir yolu olduğu için çok memnunum. Ben çalışmağı sevmeseydim, anneme kim bakacaktı?

Yüzünde belirsiz bir gülümseme ışığı dolaşarak, ilâve etti:

— Sonra, sizin hürmet duygularınızı da alamıyacaktım...

Genç kızın sesindeki şefkat sıcaklığı, hissinin benliğini sarıyordu. Onun açık alnı, zümrüt renkli samimî bakışlı gözleri, temiz yüzü; yüreğine şimdiye kadar hiç kimse için duymadığı, saygı hisleri veriyor, bu çocuk görünüşlü, olgun yaşlı genç kızı, hayat kavgasında korumak isteklerine kapılıyordu.

Eğilerek, avucundaki ele dudaklarını değdirdi:

— Size imreniyorum Filiz?

Filizin kalbinden başlayarak, damarlarına yayılan üzüntü, bu imrenişin samimiyetinde eriyerek kayboldu.

Yurt binasından taşan uğultular, birdenbire susmuştu. Dört yanı saran sessizlik, onları kendi âlemlerinden ayırdı.

Filiz bina tarafına baktı:

— Oyunlar başlıyor...

— İçeri girelim mi?

— Girelim, arkadaşlar beni arayacaklar...

Elini, yavaşça Hasanın avuçlarından çekerek kalktı. Ceketini çıkararak uzattı:

— Çok teşekkür ederim Hasan...

Genç erkek, kendi ismini, Filizin dudaklarından duyunca, ürperdi. Bu, şimdiye kadar adını söyleyen seslerin hiçbirine benzemiyordu.

Sağa saparak havuz başından ayrıldılar. Köşke doğru ilerliyorlardı. Sol taraftan gelen bir köpek havlamasile, Filiz duraladı:

— «Amca» gelmiş!..

Hasan merakla sordu:

— Kim «amca»?

Filizin yeşil gözlerinde bir sevinç pırıltısı belirdi:

— «Cadı» nın «amca» sı!..

Köpek havlaması, büyük demir kapının ardından duyuluyordu.

Filiz, elile o yanı göstererek:

— «Amca» yı görmek lâzım; dedi.

Yürürlerken; ancak yakın dostların bildiği bu sırrı, yeni arkadaşa bütün samimiyetile anlattı:

— Bizim «Cadı» âşıktır.

— «Amca» sına mı?

Filiz, gülerek başını salladı:

— Evet, «amca» sına... Fakat bu «amca», herkesin yanında Tayyardan rahatca konuşabilmemiz için, Cadının ortaya attığı bir paruladan başka birşey değildir. Tayyar, henüz üniversitenin üçüncü sınıfında, iki tarafın aileri de inatçı, ve müteassıp. Çocuklar, beş yıldanberi, her güçlüğe göğüs gererek, biribirlerini seviyorlar. Samimiyetlerine o kadar inanıyorum ki, ben de onların bu sevgilerini koruyordum.

Hasan, Sadece:

— Ne güzel!..

Dedi. Büyük demir kapının önüne gelince, parmakların ardında duran Tayyarla karşılaştılar.

— Merhaba «amca» cığım...

— Merhaba Filiz abla!..

— Nasılsın Tayyar?..

Delikanlı, yurt binasının ışıklı pencerelerine bakarak, içini çekti. Aasabî hareketlerle ellerini oğuşturuyor, ayaklarile küçük step figürleri yapıyordu:

— Hartla biraz dolaşayım, dedim. Ayaklarım beni buraya sürükledi. Senin burada bulunman, ne mutlu bir tesadüf!

Hart haydi. Filiz ablanın elini öp. Sen çok saygısız çocuk oluyorsun...

Parlak gözlü kurt köpeği, Tayyarın sözlerini anlamış gibi, kapının parmaklıklarına sıçradı. İri pençesini uzatarak, sevinç seslerile hırladı.

Filiz, sıcak pençeyi avucuna alarak okşadı:

— Nasılsın Hart?

Hart, çabuk bir hareketle Filizin eli üzerinde, ıslak, törpülü dilini gezdirdi.

Hasan, Filizin biraz gerisinde durmuş, onları seyrediyordu.

— Hümeyrayı bir dakika olsun buraya gönderemez misin?

— Ben, onu düşünmüştüm zaten.

Birden aklına gelmiş gibi dönerek Hasana gülümsedi:

— Sizi «amca» ile tanıştırayım Hasan...

Genç erkek, memnun bir gülümseyişle; kolunu parmaklıkların arasından uzatarak, delikanlının elini kuvvetle sıktı:

— Hasan Sel.

— Yeni dostumuz, Tayyar. Dinçin en yakın arkadaşı, gurubun son âzası oldu.

Köşkün pencerelerinden dökülerek, çamların iğneli yaprakları arasından sızan alacalı ışıklara, biribirlerinin yüzünü görmek istiyerek bakıyorlardı.

Tayyarın yüzü, Hasanın arkası aydınlığa geliyordu.

Hasan, gülerek:

— Bizi, bir kerre de gündüz tanıştırmak lâzım olacak! dedi. Gülüştüler.

Cazın davulu, sık vuruşlarla, oyunun başladığını haber verince; Filiz, avcundaki tuttuğu Hart'ın pençesini bıraktı:

— Hoşca kal Tayyar. Biraz bekle. Hümeyrayı göndereceğim...

Hasan, Tayyarı başile selâmlıyarak, Filizin arkasından yürüdü. Merdivenleri çıktılar. Salona girdiler.

Üst kata çıkan merdivenlerin üçüncü basamağında duran Hümeyra, bir kordelâyla boynuna astığı sepetten, konfeti paketlerine benziyen küçük torbalar çıkararak, merdivenlerin basamaklarını dolduran erkeklere dağıtıyor, onların uzanttıkları paraları alarak sepete bırakıyor, tatlı sesile bağırıyordu:

— İkişer tane istemeyiniz!.. Her erkeğe on kalplik bir paket veriyoruz. Fazla veremem. İstemeyiniz!..

Tanıdıklarına, göz kırparak takılıyordu:

— Duymuyor musunuz? On kadına birer kalp vereceksiniz!.. Ne aç gözlü doymaz şeylersiniz!.

Hasan, yanında duran Filize dönerek sordu:

— Bu nasıl oyun Filiz?

Genç kız, güldü:

— Kalp oyunu!..

— Tehlikeli bir oyun!..

— Cesurlar için değil...

— Herkes iştirak edebilir mi?

— Elbet!.. On kalplik bir paket bir liradır. Ne kadar ucuz bakın! satış bittikten sonra dans başlıyacak. Her erkek, dansettiği kadına istediği kadar kalp verebilir. Kavalyeler, dam değiştirebilirler. Üç parti danstan sonra, göğsünde en çok kalp toplıyan kadın, gecenin "gönül kıralçesi„ olarak kabul edilir.

— Şu halde, kalpler bitmeden biz de gidelim. Bir paket alayım...

Beraberce, Hümeyranın bulunduğu tarafa yürüdüler. Genç kız, onları yanyana görünce, küçük bir sevinç çığlığı kopardı:

— Nerede kaldınız? Az daha kalp paketleri bitiyordu. Oyuna giremiyecektiniz. İşte, size son üç paketten birini veriyorum. Buyurunuz...

Hasan, genç kızın elindeki paketi alarak, cebinden çıkardığı buruşuk bir on liralığı uzattı.

Hümeyra, paranın üstünü vermek için, sepetteki bozuklukları karıştırırken, Hasan, gülerek:

— Yorulmayınız, dedi. Hepsini küçüklere bırakıyorum...

Hümeyra, eğilerek onu selâmladı:

— Çok şükür, kalplere hakikî fiyatından fazla kıymet veren biri çıktı!..

Hasan, neşeyle gülüyordu. Hümeyra, elindeki son paketleri de satarak, bir koşuda yukarı çıktı. Biraz sonra onların yanına döndü:

— Kalpler epiyce para etti. Yukarı dolaba kilitledim.

Hasan, Hümeyraya sokuldu. Eğilerek kulağına fısıldadı:

— "Cadı"yı, akasyalı yolda "amca"sı bekliyor!..

Genç kızın yüzünü çılgın bir sevinç kapladı. Hasanın kolunu sarsarak sordu:

— Sahi mi söyliyorsunuz?

Hasan, gülerek ilâve etti:

— Hart'da beraber...

Hümeyra, dönerek Filize baktı:

— Söylenecek başka şey kalmamış sanıyorum...

Omuzlarını silkerek güldü:

— Yabancı değilsiniz, yoksa kıyameti koparırdım!.. Şu halde ben gideyim.

Onların birşey söylemesini beklemiyerek, kalabalığın arasından süzüldü. Kapıdan çıktı.

Filiz, genç kız kayboluncaya kadar arkasından baktı. Sonra başını çevirdi. Hasanla gözgöze geldi.

— Birer duble bira içelim mi Filiz?

Genç kız, bu teklifi kabul ettiğini, samimî bir gülüşle aydınlanan yüzü, küçük bir baş işaretile anlatınca; Hasan, onun dirseğini hafifçe tutarak, yürüdüler.

Cazın arkasına gelen büyük oda büfeydi. İçeri girdiler. Duvarlarda yeni aynaların akisleri, orayı olduğundan daha geniş gösteriyordu. Tavanlardan sarkan, kâğıttan yapılmış eflâtun salkımların aralarında yanan ışıklar, odaya bir bahar sabahının aydınlığını vermişti.

Sağa saparak havuz başından ayrıldılar. Köşke doğru ilerliyorlardı.

Büfede, bir örnek tuvaletler giymiş genç kızlar çalışıyordu.

Filiz, büfenin önündeki yüksek iskemlelerden birine ilişirken; Hasan, orada çalışan genç kızdan iki bira rica etti.

Hiç birşey konuşmadan, yalnız gözgöze bakarak, ilk dubleleri, ikinci ve üçüncüyü içtiler.

Dışarda caz, tatlı bir "Yanan Yürekler" tangusu haber verince; Filizin yüzünde bir çocuk sevinci belirdi. Omuzlarını kısarak, ürperir gibi güldü;

— Oyun başladı!..

Hasan, gülerek onun yüzüne bakıyordu. Elinden tutarak, inmesine yardım etti:

— Haydi dansa!..

İkisi de sebebini çözemedikleri çılgın bir neşenin tatlılığı içindeydiler. Kapının eşiğini atlayınca kendini Hasanın kolları arasında buldu. Ahengi biribirine uygun adımlarla dönüyorlardı.

Genç kızın gözlerini, uzun kirpikleri saklamış gibiydi. Bir rüya boşluğunda, sınırsız bir keyif, anlatılmaz ve yepyeni bir zevkin derinliği içindeydi. Bütün dünyayı, geçmiş ve gelecek günleri, hayatını unutmuştu. Yalnız, yarı örtülü kirpiklerinin arasından, kendine bakan erkek yüzünün, duygularını; benliğini tılsımlı bir ağ içine alan kahve rengi yumuşak bakışlı gözlerini görüyordu.

O gözler gözlerinden.. belini saran kuvvetli kol belinden ayrılırsa; karanlık, uçsuz bir kuyuya düşeceğini, ve bir daha oradan kurtulamıyacağını sanıyordu.

Hasan, birden durdu. Cebinden küçük paketi çıkararak, ucunu yırttı. Toplu iğnelere geçirilmiş, ateş rengi kalpleri avcuna boşaltarak, birer birer Filizin göğsüne iliştirdi. O, bu işle uğra-

şırken, genç kız, dudağının ucuyla gülüyordu. Tekrar dansa başladıkları zaman, Filiz, çocuklaşmış bir sesle mırıldandı:

— Şimdi ne yapacaksınız? Başkalarına verecek kalbiniz kalmadı?...

Hasan, cevap verecekti. Fakat koluna birinin dokunduğunu hissedince durdu. Tanımadığı bir genç erkek, Filizi ondan istiyordu. Genç kıza, farkına varmadan o kadar alışmış, onu o kadar benimsemişti ki, bu isteniş, yüreğinde bir isyan uyandırdı. Genç erkeği göğüsliyerek itmek, Filizi vermemek düşüncesile, ona baktı.

Filiz değişmişti. Yarı örtülü kirpikleri açılmış, dudağının ucundaki baygın gülüşün yerini, nazik bir ifade almıştı.

Hasanın kolları gevşedi. Genç kız, onun gevşeyen kollarından sıyrılırken, ancak Hasanın duyabileceği bir sesle fısıldadı:

— Kalp oyunu bu!.. oyun!..

Hasan, bir rüyadan uyanır gibi silkindi. Başile genç erkeği selâmlıyarak, geri çekildi. Büfenin kapısı kenarına omuzunu dayayarak, durdu.

Filiz, tanımadığı adamın kolları arasında dönüyordu.

Hasan, birdenbire yüreğine dolan bir hisle, onu görmemek isteğine kapıldı. Başını çevirdi. Fakat bu isteksizlik çok kısa sürdü. Ona bakmak arzusu, bir ateş gibi yüreğini kaplamıştı. Gözlerile onu arayarak, kalabalığın arasında buldu.

Genç kızın geniş omuzlarından yükselen başı, belirsiz ve gizli bir gururla dik duruyor, koyu siyah saçlarının ortasında, ve kulaklarında parlayan elmaslar, yüzünün, gözlerinin donuk manalarile keskin bir tezat yapıyordu.

Yan dönünce, göğsündeki kızıl kalplerin çoğalmış olduğunu Hasan gördü. Gözlerile onun gizli duygularını delmek, neler düşündüğünü anlamak için çıldırıyordu. Fakat, durgunluk, genç kızın yüzünü sert bir maske gibi örtmüştü. Hakiki hislerini sezmeğe imkân yoktu.

Hasanın kalbini, yabancı, tanımadığı bir üzüntü sıkıştırıyordu. Genç kızı başkalarının elinden almak, ve bir daha kimseye vermemek, oradan götürmek istiyor, bu hislerine kendi de şaşıyordu.

Gözlerini onun başından ayırmıyordu. Onun biraz evvelki yüzünün manalarını düşününce, kalbini sıkan üzüntünün parmakları gevşedi. Filiz, kendi kolları arasında iken, yüzünde yüreğinin ışıkları yanıyor, gözleri yarı örtülüydü.

— Siz, niçin duruyorsunuz?..

Hasan, bu dost sesle başını çevirince, Hümeyrayla karşılaştı. Genç kız memnun, gülüyordu:

— Filizi kaptırmışsınız?

— Zorla elimden aldılar.

— Ama ben istersem, onu yeniden almanızın kolayını bulurum.

Hasan, onun ellerini avuçlarına alarak, yürekten gelen bir minnetle sıktı:

— "Cadı„nın bu iyiliğini hiç, ama hiç unutmam...

— Öyle ise benimle beraber gelin...

Koşarak yukarı çıktılar. Aşağının bol aydınlığına karşılık, yukarıda sesleri, gürültüleri unutturan donuk ışıklar yanıyordu.

Hümeyra, Hasanı merdiven başında bırakarak odalardan birine girdi. Biraz sonra bir avucu yumulu olarak göründü:

— Sayile yaptığımız paketlerden artan kalpler işe yaramıyacak sanmıştım. Yanılmışım!.. Bunların iğnelerini takalım. Vakıa haksızlık yapıyoruz ama... Kalp işlerinde daima olan şeydir!..

Avcundaki kalpleri biçki masasının üzerine bırakarak, çekmeden çıkardığı iğneleri iliştirmeğe koyuldu.

Gülüyordu:

— Zavallı kalpler! kâğıttan bile olsalar, talihleri iğnelenmekten...

Hasan, büyük bir el çabuklığile, genç kıza yardım ediyordu:

— Siz niçin oynamadınız? Göğsünüzde hiç kalp yok...

Hümeyra, bir yürek rahatlığı, ve tokluğuyle omuzlarını silkti:

— İlkönce söyliyeyim yanılıyorsunuz. Göğsümde durmadan çarpan ve duyan bir kalbim var. Sonra biraz evvel bahçede, bana sıcacık, canlı bir kalp verdiler. Kâğıttan, ve yalancı kalpleri istemiyorum...

Hasan duraladı:

— Hakkınız var. Fakat, bazan kâğıt kalplerede hakiki kalbin sıcaklığı, ve samimiyetini taşıyacak kadar özlü, duygular verilebiliyormuş...

Hümeyra, birân düşündü. Hasanın gözleri içine bakarak, tatlı tatlı güldü:

— İnanırım!..

İğneleyip masa üzerine bıraktıkları kalpleri, avuçlayarak Hasanın cebine doldurdu. İndiler.

Hasan, merdivenlerin üçüncü basamağında durarak, kalabalığı araştırdı. Filiz, yine bir başkasile dansediyordu, yüzünde üzülen bir mana vardı. Birden gözleri karşılaştı. Genç kızın mat rengi yanakları penbeleşti.

Hasan merdivenlerden sıçrayarak atladı. Kalabalığı yararak, Filize yaklaştı. Kavalyesine, sakin, kuru bir sesle:

— Müsaadenizle!

Diyerek Filizi aldı. İkisi de beklemedikleri bir zamanda kayıplarını bulan insanların sevincine düşmüşlerdi. Hasanın kolu bir daha bırakmamak ister gibi genç kızın beline dolanmış, Filizin parmakları, Hasanın parmaklarına sarılmıştı.

Hasan, bir aralık durarak cebindeki kalplerin hepsini, Filizin boş yeri azalan göğsüne iliştirdi. Ve onun kulağına fısıldadı:

— Bundan sonra Filizi hiç kimseye, ama hiç kimseye bırakmıyacağım...

Sesinde söylediğini yapabilen insanların inandırıcı ahengi vardı.

Genç kız, ayni ahangi taşıyan bir sesle mırıldandı:

— Bu çok güzel...

*
* *

Sabahın ilk ışıkları, karşılıklı büyük kapıların üstlerindeki renkli camlardan süzülürken; davetliler, doyamadıkları ügzel bir gecenin bittiğine üzülerek, salondan ayrıldılar.

— Arkası var —

SEN BENİM BAHARIMSIN!

— 9 uncu sayfadan mabat —

Falih Melûl, zaten bir gün kendisini bırakıp gidecek bu dal gibi ince, hayal gibi silinip dağılmağa mahkûm genç ölüyü topraklara bırakırken, hayatının son tesellisini de gömdüğünü hissetti.

Artık ona sanatından ve çocuğundan başka birşey kalmıyordu.

*
* *

Bir bahar akşamı...

Kumral saçları kenarsız şapkası ile iyice sarılmış, yüzü solgun, sade giyinişli bir kadın, yeni mezarlığın çiçekli yollarında yürüyordu. Elinde büyük bir demet mavi, penbe ve beyaz sünbüller vardı.

Mermerleri pırıldayan taze bir mezarın önünde durdu. Elini soğuk taşlara dayıyarak uzun uzun ağladı. Oradan ayrılırken gayet tatlı, yumuşak ve küçük bir sesle:

— Ben sana bahar getirmedim Falih, dedi. Hicrandan ve hayal kırılışlarından başka birşey veremedim sana.. fakat çocuklarımız o kadar mesut olacaklar ki.. benim gençlik hatamın, onun sonsuz saadetleri arasında düzeldiğini görmek, benim için de son bahtiyarlık olacak..

Onlar yarıda kalan saadetimizi tamamlayacaklar. Çünkü biribirlerine inanıyorlar.. aralarında duyuş, görüş ve inanış farkı yoktur.

Sen de, bu toprakların altında artık dinlenmiş bir yürekle uyu Falih.. ve beni affet. Sanatın inceliğini, yüksekliğini anlayamıyacak bir kadın olduğum için, bütün suç acaba bende mi idi dersin, zavallı büyük dostum?!...

No. 69 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 69

Bilmece No. 69

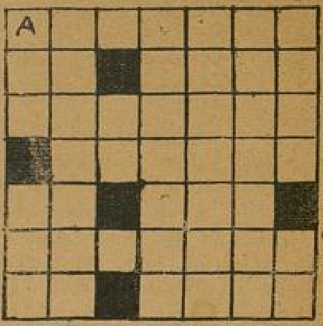

(Yarım Ay) bu sayısında, büsbütün yeni tarzda bir bilmece denemesi yapmağa karar vermiştir. Klişede boş olan küçük murabbalara öyle harfler yerleştiriniz ki soldan sağa, ve yukarıdan aşağıya doğru okunduğu zaman, mâna ifade eden birer kelime meydana gelsin.

Her iki cihetten okununca karşılığı olan bir edat veya kelime bulan okuyucularımız, bilmeceyi doğru halletmiş sayılacaklardır.

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız :

Birinciye : 10 liralık bir Tayyare piyango bileti; ikinciye : Beş liralık bir Tayyare piyango bileti; üçüncüye : İki buçuk liralık bir Tayyare piyango bileti; 4 - 15 inciye: Yüz kuruşluk bir roman (Çıkırıklar durunca); 16 - 60 ıncıya: Elli kuruşluk bir kitap (Edebiyat) 61 - 100 üncüye : Yirmi beş kuruşluk bir kitap (Ziya Paşa ve Eserleri).

---

67 inci sayımızdaki bilmecenin doğrusu :

Âmali milliye, iradei milliye, yalnız bir şahsın düşüncesinden değil, bilûmum efradı milletin arzularının, emellerinin muhassılasından ibarettir.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar :

Atatürkün yaldızlı tablôsu : İstanbul Âşirefendi caddesi Katırcıoğlu hanında manifaturacı Bay İbrahim Sertel muhasibi Hüseyin Uras.

Atatürkün büst heykeli : İzmir Yemiş pazarında levazımı beytiye tüccarı Bay Ekrem Vardar kızı Aylâ Vardar.

Bir cilt Çocuk Ansiklopedisi : Bursa Erkek Lisesi sınıf 10 - B No. 1074 Tayfur Bozoğlu. Samsun ağır ceza mahkemesi zabıt kâtibi Şefik Önen. Eskişehir vilâyet tahrirat ikinci kâtibi Halide Biçerim İzmir Anadolu ajansında Fahreddin Batu. İstanbul Piyade Atış Okulu N. V. Karakaya. İstanbul Şehzadebaşı Burmalımescit sokak No. 5 Pakize. Tokat nakliye Bl. K. Önyüzbaşı Feridun Acundeğer kızı Nesrin Acundeğer. Ankara Ziraat Enstitüsü No. 666 Naime Göksel. Ankara Veteriner Fakültesi No. 595 Hasan Âli Türker. Ankara Adliye Vekâleti merkez bürosu memurlarından Hayrülbenat Bilekli. Kilis ilkokul öğretmenlerinden Emin Kızıltan. Trabzon Nafia kâtibi B. Akman Kardeşi Levent Akman. İstanbul Maltepe Piyade Atış Okulu Sb. 3 Bl. Kâmil Evren.

Yüz kuruşluk kitap (Çıkırıklar Durunca): İstanbul Süvari Binicilik Okulu yarsubay Şecaaddin. İstanbul Tıp Fakültesi Tevfik Davrar. Bursa Tarım Okulu son sınıf No. 326 Hüsnü Aksoy. Samsun vilâyet tahrirat kâtibi Hüsniye Aykent. İstanbul Heybeliada Hamam sokak No. 25 Mentör Fuad Deriner. İstanbul Talimhane Aydede caddesi Verim apartmanı No. 5 Râna Unural. İstanbul Haydarpaşa Lisesi 908 Reşit. İzmir ikinci karantina Mısırlı caddesi No. 263 P. K. Özaltınbaş. Tokat T. C. Ziraat Bankası Tokat şubesinde stajyer Mustafa Kuntay. Erzurum Erkek lisesi 4 - A No. 626 Salâhaddin Unat. Ankara Cebeci Bayındır kent sokak No. 6 Mediha Onayman. Sivas jandarma mıntaka mülhakı Binbaşı Avni oğlu İlhan Özgürel. Ankara Hacıdoğan Arısoy sokak No.14-16 da Nihat Sayın. Ankara Karaoğlan Hallaçmahmut sokak No. 71 İrfan Koçak.

Elli kuruşluk bir kitap (İskitler) : İstanbul Sılacık İskele caddesi No. 53 Hayrünnisa Aksöyek. İstanbul Piyade Atış Okulu No. 143 Lütfi Tunçer. Bursa Altıparmak Bozkurt caddesi No. 3 S. Öztuna. Samsun belediye iskele memuru Hüseyin Tığın oğlu Köksal Tığın. İstanbul Sirkecipalas No. 5 - 6 Yücel Köseyiğitoğlu. İstanbul Kabataş Lisesi sınıf 3 No. 367 Sabih Turan. İstanbul Defterdarlık maliye memurlarından Kemal Kıvanç. İstanbul 12 inci talebe yurdu 1308 Hıfzı Özbakır. Trabzon Lise sınıf 4 - E No. 430 Orhan Karaali. Denizli cezaevi Sadri Suner. Denizli inhisarlar müdiri evinde Emine. Yüre C. Okulu 43 Sevim Sezer. Adana Erkek Lisesi 4 - B No. 593 Abdülkadir Güngör. İzmit Vilâyet daktilosu Kadriye Okursoy. Edremit Hükûmet caddesi 1 inci sokak No. 1 evde Bekir Yılmaz. Daday - Kastamoni - Merkez Okul öğretmenlerinden Şevket. Rize Nafia müdiri oğlu Cemil Taşdemiroğlu. Balıkesir N. B. öğretmen okulu sınıf 2 - B No. 271 A. Kemal Asıltekin. Lefkoşe - Kıbrıs - No. 252 P. K. Ali Vasıf Mehmet. Niğde Orta Okul sınıf 3 No. 118 Müzeyyen Soylu. Ankara Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti muhasebesinde Zehra Garan. Ankara D. D. yolları hasılat istatistik kaleminde Şehap Dinler. Ankara İktisat Vekâleti zat işlerinde memur Nuriye Peker. Ankara Nafia Vekâleti şirket ve müesseseler kaleminde Nazım Erdem. Ankara bölge san'at okulu teknik 1 - B No. 132 Suat Cömert. Ankara muntazam borçlar umum müdürlüğünde Saliha Kut kızı Özdem Kut. Ankara Tarih, Dil, Coğrafya Fakültesi orta zamanlar tarihi kısmında No. 171 Neşet.

On kuruşluk kitap (Vatansız adam): İstanbul Fatih 15 inci ilkokul No. 573 Saffet Saraçoğlu. Ankara İktisat Vekâleti deniz nakliyat umum müdürlüğünde Ülviye Üstünel. Ankara İktisat Vekâleli Deniz nakliyat umum müdürlüğü memurlarından Burhan Varlı. Ankara Dumlupınar ilkokulunda 97 Behçet. Ankara Dahiliye Vekâleti vilâyetler idaresi Ş. 1 memuru Kâzım Ayman. Ankara Yenişehir Yüksel caddesi İçel sokak No. 23 Ayten Dağcı. Ankara İktisat Vekâleti umum müdürlüğünde Güzin Turanlı. Samsun Orta Okul sınıf 1-A No. 274 Beratiye Fırat. İstanbul Samatya Değirmenyokuşu No. 19 Nezahat Sadi. İstanbul Kız Lisesi 8 inci sınıftan Muzaffer Doğanoğlu. İstanbul Beykoz İskele caddesi Işıtman. İzmir Karataş Orta Okulu sınıf III-C No. 36 Nureddin. İzmir Karataş tramvay caddesi berber Sadeddin Altınmakas. İzmir Karataş tramvay caddesi manav Salih yanında Musa Gedik. Erzurum Veternier direktörlüğü daimî gardiyanı Mustafa Özpeker. Afyon Singer acentası kızı Esin Çelebi. Çankırı belediye ebesi Ayşe Ünen. Sivas Ahmet Göze manifatura mağazasında Sabire Akben. Ankara Riyaseti Cumhur bando heyetinde Ziya Esel kardeşi Güzin Esel. Ankara İktisat Vekâleti hususî kalem memurlarından Cemiye Dizdaroğlu. Ankara Çocuksarayı caddesi Engür sokak No. 2 Solmaz Eti. Ankara Nümune Hastanesi kâtibi Hakkı kızı Türkân.

Yazı direktörü: Emin Refik Uzman • No. 69 • 15 Birincikânun 1937 • Basan: Resimli Ay Basımevi T. L. Ş.

ON
SENE
GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar vedonuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hale sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyice besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce, mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besleyici madde yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile za zaman da genç ve güzel bir hal alıyorlar

" TOKALON„ kreminin " Pembe „ renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise " TOKALON „ kreminin "beyaz„ renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON„ kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. „TOKALON ile hiç "ummadığınız bir netice elde edeceğinize eminolabilirsiniz.